

12

Na sociální síti je každý druhý podnik

14

Juraj Lojka:
Poskytujeme
nejdetailnější
informace o podnicích

18

Internet věcí
zabezpečuje objekty

34

Číst se musí umět

36

Jan Vejmělek:
Musíme se posunout
od střadatele
k investorovi

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

03 | 2022 – ROČNÍK 12

TÉMA

Co víme o inflaci

- Co je inflace a jak ji měříme?
- Co se skrývá za růstem cen?
- Nejvíc zdražila doprava

3,8%

byla průměrná roční míra inflace v Česku
za rok 2021.

Rychlý růst cen pokračoval i začátkem letošního roku a v únoru dosáhl meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen 11,1%.

Webová prezentace ČSÚ

Statistické údaje, tabulky,
grafy, mapy a mnoho dalšího,
vše přehledně a zdarma

10 mil.

zobrazení stránek
za rok

.....

www.

3 mil.

návštěv
za rok

CZSO.CZ/statistiky

CZSO.CZ/katalog-produktu

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 03/2022
ROČNÍK 12, vychází 10x ročně

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Pavel Černý (vedoucí redaktor), Pavel Hortig, Jan Cieslar, Jan Ernest, Eva Henzlerová, Dalibor Holý, Jaroslav Sixta, Karolína Zábajníková

REDAKČNÍ RADA: Ing. Josef Vlášek (předseda),
Ing. Michal Novotný (místopředseda),
doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Ing. Eva Krumpová,
Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D.,
Mgr. Jana Slavníková, Mgr. Irena Stupňánková, Ing. Pavla Trendová,
Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tomáš Kubašta, Veronika Wölfelová
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Vladimír Salavec
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, Tereza Koutecká,
Fotky-foto.cz

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, www.statistikaamy.cz,
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

**PODMÍNKY PRO VYUŽÍVÁNÍ A DALŠÍ ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ
Z ČASOPISU STATISTIKA & MY:**
bit.ly/3ddicBp

Téma pro všechny

Vážení čtenáři,
hlavní téma aktuálního vydání časopisu Statistika & My – inflace – asi překvapí jen málokoho. V posledních týdnech na toto téma narážíme denně, plní zpravodajství, ovlivňuje život naší společnosti a každého z nás. Při běžné úrovni příliší zájmu a emocí nevyvolá, při její aktuální míře je to však téma, o kterém se živě diskutuje nejen v národní bance a na odborných fórech, ale asi i v mnoha domácnostech či hospodách. Ironicky řečeno, když inflace, tak pro všechny.

Proto hned jak dočtete editorial, doporučuji v březnovém čísle nalistovat článek Petra Musila ze sekce makroekonomických statistik. Podrobně rozebírá, co je to inflace a jak ji měříme. Velmi dobře vysvětluje nejen, co vše se v tomto jednom údaji skrývá, ale i jak ČSÚ získává pro výpočet inflace potřebná data. A na tento text pak navazuje článek Jiřího Mrázka, ředitele odboru statistiky cen, který růst cen rozebírá z pohledu jednotlivých oborů i v kontextu dalších evropských zemí. Jak inflaci vidí bankéř, jaké má širší dopady, co s ní souvisí a jak na ni případně vyzrát, pak v zajímavém rozhovoru prozradí hlavní ekonom Komerční banky Jan Vejmělek.

Aktuální vydání Statistiky & My se ale nevěnuje jen inflaci. V příspěvku Kamily Burešové a Lenky Weichetové najdete spoustu zajímavých čísel o sociálních sítích, svůj účet na nich má podle všeho už každý druhý podnik a 5 milionů osob. A pokud vás zajímají data o podnicích v České republice a chcete se dozvědět, jak je získáváme, rozhodně nesmíte vynechat rozhovor s Jurajem Lojkou, ředitelem odboru koordinace podnikových statistik a konjunkturálních průzkumů ČSÚ.

Na závěr editorialeu snad jen poznamenám, že titulEkonomika se vrací do běžnějších kolejí, který patří k textu Karolína Zábajníkové, opět ukazuje, že bohužel stále platí ono klasické „nic není starší než včerejší zpráva“. Když autorka hodnotila uplynulé dva roky v české ekonomice, nemohla vědět, že nejen česká ekonomika se v této době do běžných kolejí jen tak nevrátí. Dramatické události spojené s ruskou invazí na Ukrajinu to bohužel nedovolí.

A úplně na závěr velké poděkování – za sebe i za celé vedení Českého statistického úřadu bych chtěla poděkovat všem kolegyním a kolegům, kteří se zapojili do pomoci Ukrajincům a Ukrajině. Opět jste ukázali, že jste laskorýsi a obětaví. Děkuji.

EVA KRUMPOVÁ

1. místopředsedkyně ČSÚ

10

Průmysl v roce 2021 musel zdolávat řadu nástrah. Průmyslová produkce sice meziročně vzrostla, úrovně před začátkem pandemie covidu-19 však nedosáhla.

31

Během dvou let pandemie se situace v turistickém ruchu výrazně změnila. Posílila vazba Čechů k druhému bydlení a zahraniční cestovní ruch utrpěl velké ztráty.

46

Pražské koněpřežné tramvaje dokázaly na konci 19. století přepravit za rok osm milionů cestujících. Jejich éra však trvala pouze 30 let.

TÉMA: CO VÍME O INFLACI

- 22 Nejvíc zdražila doprava
- 25 Co je inflace a jak ji měříme?
- 28 Co se skrývá za růstem cen?

UDÁLOSTI

- 6 Jak jste spokojeni s prací ČSÚ?
- 6 Budova ČSÚ dostane nový kabát
- 7 Zveřejňujeme experimentální statistiky
- 7 Hlasujte pro známku Sčítání 2021
- 7 V Lucemburku k populační statistice

ZE SVĚTA

- 8 Zeměpisnou polohu sdílí na internetu více než polovina uživatelů
- 9 V Německu se zvyšuje zájem o nahřívavý tabák
- 9 Třetina sexuálních násilníků je ve vězení opakovaně
- 9 Obyvatelé EU nakupují online stále více

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 10 Průmysl v roce 2021 musel zdolávat řadu nástrah

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 12 Na sociální síti je každý druhý podnik a 5 milionů osob

ROZHOVOR

- 14 Poskytujeme nejvčasnější a současně nejdetailnější informace o podnicích
- 36 Jediným řešením je posunout se od střadatele k investorovi

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 17 Růst cen bydlení zrychluje v celé EU

ANALÝZA

- 18 Internet věcí hlavně pro zabezpečení objektů
- 31 Turistika za covidu
- 42 Ekonomika se vrací do běžnějších kolejí

ÚHEL POHLEDU

- 34 Číst se musí umět

HISTORIE

- 46 Tramvaj s živým „motorem“

Česko v číslech

Nové vydání tradiční publikace
plné názorných infografik
a kartogramů

elektronická verze

www.statistikaamy.cz/cesko-v-cislech

tištěná verze

objednavky@czso.cz

KRÁTCE

V březnu proběhla v pražské centrále ČSÚ **bilaterální setkání** se zástupci statistických úřadů Republiky Severní Makedonie a Chorvatska. Jednání se týkala spolupráce v oblasti makroekonomické statistiky a národních účtů.

Od 1. března došlo k několika **personálním změnám** na pozicích vedoucích zaměstnanců ČSÚ. Novým ředitelem odboru financování a rozpočtu byl jmenován Jan Kožíšek, novým vedoucím oddělení koordinace statistických zjišťování Štěpán Jícha.

Odbor personalistiky a mezd ČSÚ rozšířil možnosti **čerpání příspěvku z fondu** kulturních a sociálních potřeb pro zaměstnance o benefiční kartu eBenefity. Ta umožňuje hradit služby a zboží z oblasti sportu, kultury, rekreace, zdraví a vzdělávání ve zhruba 30 000 provozovněch po celé ČR.

Z důvodu připravovaného **elektronického zpracování faktur** žádá ČSÚ své dodavatele o zaslání faktur do datové schránky ve formátu ISDOC. Uspadní se tím zpracování faktur včetně finanční kontroly.

Budova ČSÚ dostane nový kabát

Ústřední budovu Českého statistického úřadu čeká rozsáhlá proměna.

Český statistický úřad čeká významná rekonstrukce v hodnotě 230 milionů Kč, jejímž cílem bude zásadní snížení energetické náročnosti administrativní budovy v Praze. Nejviditelnější vnější změnou, kterou zcela jistě zaznamenají i kolemjdoucí, bude náhrada současného obkladu budovy moderním bezúdržbovým pláštěm s výrazně lepšími tepelně technickými parametry a integrovanými fotovoltaickými moduly. U střech pak dojde nejen ke zlepšení izolačních parametrů, ale nově budou navrženy jako zelené, aby přispěly ke snížení teploty přehřívání městského prostoru. Zásadní rekonstrukcí projde rovněž technologické zařízení budovy.

Zástupci ČSÚ podepsali ve čtvrtek 24. února smlouvu se společnostmi Marhold a D-energy, které uspěly ve výběrovém řízení na realizátora. Zakázka

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

probíhá v režimu EPC (Energy Performance Contracting = energetické služby se zárukou úspor), ve kterém poskytovatel energetických služeb zajišťuje realizaci celého projektu na klíč a smluvně garantuje správné fungování energeticky úsporných opatření po dobu osmi let. Český statistický úřad investici proplatí až po úplném dokončení, a to pouze ze 30 % celkové částky. Zbývajících 70 % pokryje dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj (operační program Životní prostředí) a smluvně zaručené úspory.

Jak jste spokojeni s prací ČSÚ?

Pomozte nám vylepšit výstupy z našich šetření a odpovězte na otázky v anketě.

Český statistický úřad připravil po roční přestávce další kolo ankety spokojenosti uživatelů. Cílem je zjistit, jak uživatelé vnímají nejen statistické výstupy a služby, ale také celý úřad a jeho postavení ve společnosti. Anketa probíhá primárně elektronicky, odkaz na formulář je zveřejněn na webu ČSÚ a bude uživatelům zaslán prostřednictvím e-mailové komunikace či sociálních sítí.

Anketa probíhá v měsících březnu, dubnu a květnu a zúčastnit se jí může každý, kdo někdy využil informace z Českého statistického úřadu. Výsledky budou sloužit k získání zpětné vazby a k dalšímu zlepšení našich výstupů a ke zkvalitnění komunikace s uživateli. Neváhejte tedy a dejte nám vědět, které naše statistiky využíváte, pro jaké účely s nimi pracujete a jaké změny ve formě publikování či struktury dat byste navrhovali.

www.czso.cz/anketa-uzivatelu2022

Zveřejňujeme experimentální statistiky

Nové statistické výstupy jsou k dispozici na webu ČSÚ.

Na webu Českého statistického úřadu byl do sekce „Vydáváme“ doplněn odkaz na nově publikované tzv. experimentální statistiky. Ty představují takový typ statistických výstupů, jejichž vývoj doposud nebyl ukončen, jsou založené na nových modelech a postupech a analyticky doplňují standardně publikované statistiky. Jako takové nemusejí nutně splňovat všechny požadavky na kvalitu oficiálních statistik, ať už jde o přesnost a spolehlivost, včasnost a dochvilnost nebo srovnatelnost a soudržnost. Cílem jejich zveřejnění je nabídnout veřejnosti data, která i přes jistá omezení

mohou být relevantní pro určitý okruh uživatelů. Publikování těchto dat zároveň umožňuje získat zpětnou vazbu od uživatelů již v časně fázi vzniku nových statistik. V současnosti byla představena experimentální data z online ubytovacích platform a satelitní účet domácností. Česko se tak stalo v pořadí šestnáctou zemí EU, jejíž statistický úřad začal tento typ výstupů zveřejňovat. Metodické limity jsou u každé experimentální statistiky popsány ve vysvětlivkách.

bit.ly/3HwKy7c

Hlasujte pro známku Sčítání 2021

Soutěž Znamka roku sbírá hlasy široké veřejnosti.

Do soutěže o nejhezčí poštovní známku roku 2021 byla zařazena také známka vydaná při příležitosti Sčítání lidu, domů a bytů 2021. Autory grafického návrhu jsou Jan Ungrád a Jan Moucha, kteří jako hlavní motiv zvolili graf symbolizující téma sčítání a statistiky. Stejně symboly doprovázely projekt sčítání po celou dobu trvání jeho terénní fáze a budou využity i během zveřejňování zjištěných výsledků. Znamka je určena pro vnitrostátní obyčejné psaní v ekonomickém režimu dodání.

Prohlédnout si všechny nominované známky a hlasovat pro svého favorita můžete na stránce www.znamkaroku.cz.

www.znamkaroku.cz

V Lucemburku k populační statistice

Na únorovém jednání Výboru pro Evropský statistický systém v Lucemburku vyjádřili zástupci ČSÚ spolu s představiteli statistických úřadů dalších zemí nesouhlas s návrhem subjektivních ukazatelů v připravovaném nařízení k populační statistice.

Hlavní část legislativní přípravy tohoto nařízení by měla proběhnout v době českého předsednictví EU ve druhé polovině tohoto roku, a je tedy pravděpodobné, že ČSÚ bude legislativní proces koordinovat.

KRÁTCE

Pracovníci krajských správ ČSÚ se v průběhu března zúčastní **kulatých stolů** Ministerstva práce a sociálních věcí, na nichž se diskutuje zejména o důchodové reformě. Úkolem ČSÚ je prezentovat data o sociodemografickém vývoji v jednotlivých krajích.

Pracovníci krajských informačních služeb ČSÚ se zúčastnili **semináře Venkov** pořádaného výzkumným centrem Rural. Na semináři byla představena typologie kulturního prostředí v ČR a vystupující upozornili na regiony, které mohou být z hlediska rozvoje kulturního i společenského prostředí potenciálně rizikové.

ČSÚ intenzivně připravuje novou podobu **webu s výsledky sčítání**. Cílem je maximálně zpřístupnit výsledky tohoto statistického projektu desetiletí laikům i odborníkům. Web bude zcela v souladu s vizuálním stylem sčítání.

V rámci projektu zavedení řízení kvality se v ČSÚ připravují návrhy **kompetenčního modelu a procesního modelu** úřadu. Oba modely budou využity při plánované elektronizaci procesů úřadu.

KRÁTCE

Produkce přírodního kaučuku se v listopadu 2021 v Malajsii mezi-měsíčně snížila o 27%, oproti listopadu 2020 poklesla o 26%. Pokles výroby byl způsoben přerušáním dodávek surového kaučuku v důsledku velkého množství srážek. Produkci přírodního kaučuku v Malajsii z 90% zajišťují drobní vlastníci kaučukových plantáží.

bit.ly/335GZXs

Statistický úřad Jihoafrické republiky zrevidoval spotřebitelský koš, aby lépe odrážel současné nákupní zvyklosti obyvatel. Nově se do něj dostaly např. sáčky s instantním kápučinem, ovocná pyré a džemy, z alkoholických nápojů gin.

bit.ly/3GKp9XH

Během první koronavirové uzávěry na Srí Lance (v březnu a dubnu 2020) nezažnamenaly téměř dvě třetiny (64%) malých farmářů změnu ve svém podnikání. Méně než sedmina jich pocítila jisté omezení, především na straně odbytu, a sice v nemožnosti prodávat produkci na místních trzích. Celá sedmina (14%) musela se svými aktivitami (pěstováním, chovem či rybolovem) úplně skončit.

bit.ly/3oDDpLR

Zeměpisnou polohu sdílí na internetu více než polovina uživatelů

V roce 2021 jen 73% občanů EU, kteří používají internet pro soukromé účely, aktivně spravovalo online přístup ke svým osobním údajům.

EVA HENZLEROVÁ
odbor komunikace

JAK OBČANÉ EU ŘÍDILI PŘÍSTUP KE SVÝM OSOBNÍM ÚDAJŮM PŘI UŽÍVÁNÍ INTERNETU K SOUKROMÝM ÚČELŮM (% , 2021)

Zdroj: Eurostat

Více než polovina (53%) uživatelů internetu pro soukromé účely odmítla povolit použití osobních údajů pro reklamu a 48% omezilo nebo odmítlo přístup ke své zeměpisné poloze, 40% navíc omezilo přístup ke svému profilu nebo obsahu na sociálních sítích či sdílenému online úložišti. Prohlášení o zásadách ochrany osobních údajů si před poskytnutím osobních údajů přečetlo 39% uživatelů a pouze 36% si zkontrolovalo, zda web, kterému poskytli své osobní údaje, je bezpečný.

Podíl lidí, kteří spravovali přístup k jakýmkoli osobním údajům přes internet, se v roce 2021 v jednotlivých členských státech EU lišil. Nejvyšší byl zaznamenán v Nizozemsku a ve Finsku (shodně 91%), dále pak v Portugalsku (89%) a v Chorvatsku (85%). Česku s 83% patřila pátá příčka. Naopak nejnižší podíly vykazovaly Rumunsko (56%), Polsko (59%) a Slovinsko (61%).

Jedním z problémů, které vyvolávají určité obavy o soukromí a bezpečnost užívání online technologií a mobilních telefonů, je nasazování souborů cookies. V roce 2021 věděli čtyři z pěti uživatelů internetu ve věku 16 až 74 let, kteří používali v zemích EU internet v posledních třech měsících před průzkumem, že soubory cookies lze použít ke sledování jejich online aktivit. Informovanost byla vyšší u mladších uživatelů a nižší u starších, ve věkové skupině 16 až 24 let dosáhla 86%, ve skupině 55 až 74 let klesla na 74%.

Ačkoli se zdá, že většina lidí si je zasahování cookies do soukromí vědoma, pouze 36% aktivních uživatelů internetu uvedlo, že změnili nastavení svého prohlížeče tak, aby zabránili nebo omezili používání těchto souborů. Navíc jen 21% návštěvníků internetových stránek používá software, který omezuje možnost sledovat jejich aktivity na síti. To ve srovnání s rokem 2020 představuje nárůst o 1 procentní bod.

Nejčastěji mění nastavení internetového prohlížeče s cílem zabránit využití souborů cookies nebo je omezit uživatelé ve Finsku (56%) a v Nizozemsku (51%), následují Německo a Lucembursko (shodně 46%). V Česku tak činí více než čtvrtina uživatelů (27%), v Bulharsku 21%, v Rumunsku 16% a na Kypru jen 11%.

Možnost sledovat online aktivity pomocí softwaru berou vážně zejména v Belgii, kde každý druhý uživatel (51%) toto sledování aktivně omezuje. S velkým odstupem následují Malta (32%), Nizozemsko (31%), Irsko (28%) a Švédsko (27%). Naopak nejnižší podíl uživatelů, kteří používají tento druh softwaru, byl zaznamenán v Bulharsku, v Rumunsku a v Lotyšsku (všechny 12%) a také v Česku (15%).

bit.ly/34Gq0LQ
bit.ly/3HzN25v

V Německu se zvyšuje zájem o nahřívání tabák

V roce 2021 bylo množství cigaret zdaněných v Německu o 2,8% nižší než v roce 2020. U prodeje dýmkového tabáku však pokračoval vzestupný trend z posledních let.

Spolkový statistický úřad (Destatis) uvádí, že množství zdaněného dýmkového tabáku, který zahrnuje také tabák do vodní dýmky a tabákové výrobky pro elektronická zařízení na zahřívání tabáku, se meziročně zvýšilo o 40,0%. Mírně vzrostl i prodej doutníků a cigár (+1,4%), naproti tomu množství zdaněného jemně řezaného tabáku se snížilo o 5,6%. Celkově byla v roce 2021 zaplacená daň z tabákových výrobků v hodnotě 29,4 mld. eur. Ve srovnání s rokem 2020 to představuje nárůst zhruba o 0,6 mld. eur, tedy o 2,0%.

Trend příklonu k dýmkovému tabáku se během koronavirové krize zvýšil ještě více než v předchozích letech, uvádí Destatis. Od roku 2019 se prodej dýmkového tabáku více než zdvojnásobil, nárůsty jsou způsobeny zvýšením zájmu o tabák

do vodní dýmky, ale především nárůstem prodeje tabákových výrobků pro takzvané elektrické ohřívače. Prodej klasického dýmkového tabáku naopak dlouhodobě klesá.

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2021 se prodej dýmkového tabáku zvýšil o 107,0% ve srovnání se stejným čtvrtletím předchozího roku. Podstatným důvodem tohoto nárůstu bude pravděpodobně zvýšení daně z tabáku k 1. lednu 2022 a také nová dodatečná daň, která se poprvé uplatní na tabák do vodní dýmky a elektricky ohřívání tabák.

Dlouhodobý vývoj prodeje zdaněných tabákových výrobků ukazuje, že prodej cigaret klesl od roku 1991 o více než polovinu ze 146,5 mld. kusů na 71,8 mld. kusů v roce 2021. Naproti tomu prodejní hodnota zdaněných cigaret vzrostla v důsledku nárůstu tabákové daně a zvýšení cen ve stejném období o 43,0% na 22,7 mld. eur. Od roku 1989 do roku 2021 byla v Německu tabáková daň z cigaret zvýšena celkem 15krát, naposledy 1. ledna 2015.

Třetina sexuálních násilníků je ve vězení opakovaně

Mezi lety 2010 a 2020 bylo v Austrálii zaznamenáno 53 570 pachatělů sexuálního napadení, přičemž většina z nich byli muži (97%).

Po zohlednění populačního růstu se mezi muži zvýšil podíl pachatělů sexuálního napadení ze 46 pachatělů na 100 000 mužů v letech 2010–2011 na 52 pachatělů na 100 000 mužů v letech 2019–2020. Téměř všechna obvinění (94%), jimiž se policie zabývala, byla takového charakteru, že nakonec došlo na jejich projednávání u trestního soudu. Z případů, které byly uzavřeny soudním rozhodnutím, vedlo 77% k rozhodnutí o vině obžalovaného.

Ze 39 938 pachatělů sexuálního napadení ve věku 18 let a více, které australská policie v letech 2010–2020 obvinila, bylo 75% obviněno za posledních 12 měsíců jednou, 14% si vyslechlo obvinění dvakrát a 11% bylo během jednoho roku zažalováno třikrát nebo vícekrát. Průměrný počet opakování deliktů za 12 měsíců byl 1,6. Každý třetí vězeň (32%), který si odpykával trest za sexuální napadení, byl již dříve uvězněn.

bit.ly/3rx4GS6

Obyvatelé EU nakupují online stále více

Nejčastěji nakupují Nizozemci, Dánové a Švédové.

V roce 2021 uvedlo 90% občanů EU ve věku 16 až 74 let, že v posledních 12 měsících použili internet. Z nich 74% si zakoupilo nebo objednalo zboží nebo služby pro soukromé použití. V roce 2020 udělalo alespoň jednu online objednávku v posledních 12 měsících před průzkumem 73% uživatelů internetu, a využívání online nakupování tak meziročně vzrostlo o 1 procentní bod. Oproti roku 2016 se jednalo o nárůst

o 11 p. b. Za posledních pět let byl největší nárůst online nakupování mezi uživateli internetu zaznamenán v Česku (+27 p. b.), ve Slovinsku, v Maďarsku a v Rumunsku (všechny +26 p. b.) a také v Chorvatsku a v Litvě (shodně +25 p. b.).

Nejvyšší podíly uživatelů internetu, kteří si koupili nebo objednali zboží nebo služby přes internet během 12 měsíců před průzkumem, byly evidovány v Nizozemsku (94%), v Dánsku (92%) a ve Švédsku (89%). Na druhé straně méně než 50% uživatelů nakupovalo online v Rumunsku (44%) a v Bulharsku (42%).

A co se na internetu nejčastěji nakupuje? Ze zboží osobní potřeby se jedná především o oblečení (včetně sportovního), boty nebo doplňky, které si objednalo 68% online nakupujících.

bit.ly/3LIPlvg

Průmysl v roce 2021 musel zdolávat řadu nástrah

Průmyslová produkce v roce 2021 meziročně vzrostla, předcovidové úrovni však nedosáhla.

VERONIKA DOLEŽALOVÁ
oddělení statistiky průmyslu

V prvním covidovém roce snížila výkony naprostá většina průmyslových odvětví, a rok 2020 tak přinesl průmyslu meziroční pokles produkce o více než 7%. Nejvíce k tomu přispěla výroba motorových vozidel, strojírenský a také kovodělný průmysl. Nejvýraznější meziroční poklesy (tedy meziroční změny v daném odvětví v procentech bez ohledu na jeho váhu) zaznamenaly těžba a dobývání (-17%), výroba usní a souvisejících výrobků (-14%) a výroba motorových vozidel (-12%). Produkce naopak mírně vzrostla v odvětvích dřevařském, papírenském, farmaceutickém, potravinářském a v ostatním zpracovatelském průmyslu.

AUTOMOBILKY ZBRZDILY RŮST V CELÉM PRŮMYSLU

Ve druhém covidovém roce 2021 celková průmyslová produkce v porovnání s předchozím rokem narostla o více než 6% a převážná většina průmyslových odvětví meziročně vzrostla. Nejvíce k růstu přispěly kovodělný průmysl (příspěvek +0,1 p. b., meziroční růst o 9%), výroba elektrických zařízení (příspěvek +0,8 p. b., růst o 11%) a výroba strojů a zařízení (příspěvek +0,7 p. b., růst o 9%). Kladné příspěvky odvětví byly velmi vyrovnané a růst byl rovnoměrně rozložen. Meziroční pokles naopak zaznamenala odvětví dřevařské a oděvní a některé segmenty těžebního průmyslu.

VLADIMÍR ŠTÍPEK
oddělení statistiky průmyslu

I přes velmi silný závěr roku 2020 a nadějně výsledky v prvním pololetí roku 2021 se českému průmyslu nepodařilo dosáhnout, natož překonat úroveň, na které byl před začátkem pandemie. Celková produkce v roce 2021 byla o více než procento slabší než v roce 2019. Navíc, vzhledem ke stagnaci průmyslu v posledním předcovidovém roce, nedosáhla ještě ani hodnoty z roku 2018 a byla jen mírně vyšší než v roce 2017. V některých průmyslových odvětvích přitom úroveň roku 2017 ještě vůbec nebylo dosaženo. To platí kromě dlouhodobě utlumovaných odvětví těžby a dobývání, textilního, oděvního a kožedělného průmyslu bohužel i pro výrobu osobních automobilů, která má v rámci českého průmyslu naprosto dominantní vliv.

Produkce v automobilovém průmyslu byla v roce 2021 oproti roku 2017 nižší takřka o 7%, oproti roku 2019 o 9% a oproti roku 2020 se zvýšila jen o 3,4%. Ve druhém pololetí loňského roku, kdy se firmy navzdory vysoké poptávce potýkaly s nedostatkem dílů, byla produkce v tomto odvětví meziročně nižší o pětinu. V posledním čtvrtletí byl již znát i vliv vyšší srovnávací základny velmi silného závěru roku 2020.

HODNOTA NOVÝCH ZAKÁZEK SE ZVÝŠILA

Koncem roku 2020 a v prvním pololetí roku 2021 rostla i hodnota nově nasmlouvaných průmyslových zakázek. Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2020 a v prvním

LEDEN 2022

+1,0%

PRŮMYSL

Průmyslová produkce v lednu 2022 po očištění o vliv počtu pracovních dnů meziročně vzrostla o 1,0%. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziměsíčně vyšší o 3,1%.

+8,5%

MALOOBCHOD

Tržby v maloobchodě očištěné od kalendářních vlivů se v lednu reálně meziročně zvýšily o 8,5%. Na růstu se nejvíce podílel prodej oděvů a obuvi a potřeb pro domácnost.

+6,4%

STAVEBNICTVÍ

Stavební produkce v lednu reálně meziročně vzrostla o 6,4%. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziměsíčně vyšší o 1,6%.

+12,0%

SLUŽBY

Tržby za služby očištěné od kalendářních vlivů v lednu meziročně vzrostly o 12,0%. Nejvyšší meziroční nárůst tržeb vykázalo odvětví ubytování, stravování a pohostinství.

+571,6%

CESTOVNÍ RUCH

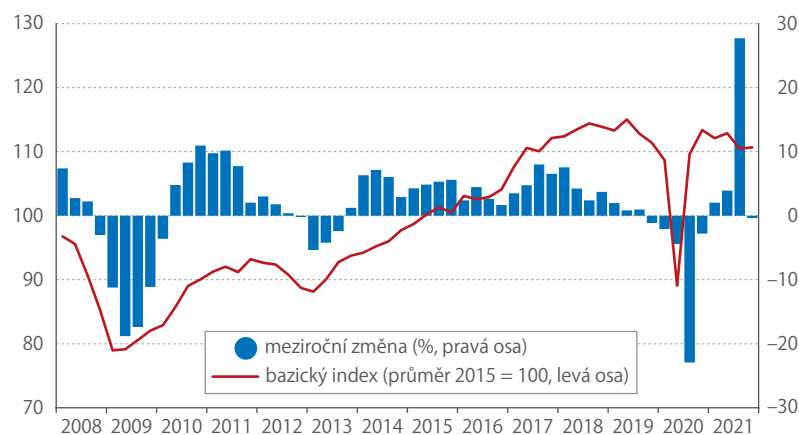
V prvním měsíci došlo k meziročnímu zvýšení návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení o 571,6% v příjezdech hostů, počet přenocování se zvýšil o 517,7%.

čtvrtletí minulého roku to bylo meziročně o 7%. Druhé čtvrtletí roku 2021, poznamenané bezprecedentně nízkou srovnávací základnou z roku 2020, zaznamenalo z pohledu nových zakázek meziroční růst o polovinu. V následujícím pololetí ovšem tempo zvolnilo. V kumulaci za celý rok 2021 získaly průmyslové podniky o 15% zakázek více než v roce předchozím.

Nejvíce k dvojcifernému růstu zakázek přispěly výroba motorových vozidel (růst o 13%), výroba základních kovů, hutnictví a slévárenství (+44%) a kovodělný průmysl (+20%). Pokles byl zaznamenán pouze ve třech z dvanácti sledovaných odvětví: v oděvním průmyslu, ve farmaceutickém průmyslu a ve výrobě ostatních dopravních prostředků a zařízení.

U tuzemských zakázek k meziročnímu růstu o 12% nejvíce přispěly výroba základních kovů, hutnictví a slévárenství (meziroční růst hodnoty nových zakázek o 37%), kovodělný průmysl (+21%) a chemický průmysl (+41%). Mírně vyšší byla dynamika růstu u nových zakázek ze zahraničí, což bylo dáno zejména

PRŮMYSLOVÁ PRODUKCE (čtvrtletní kumulace)

Zdroj: ČSÚ

nižší srovnávací základnou – propad zahraniční poptávky v roce 2020 byl mnohem výraznější než v případě poptávky domácí. U zakázek ze zahraničí nejvíce k celkovému růstu o 16% přispěla výroba motorových vozidel (příspěvek +6,2 p. b., růst o 15%) a kovodělný průmysl spolu s výrobou elektrických zařízení, kde se hodnota zakázek meziročně zvýšila o cca 20%. Nejvyšší tempa růstu ovšem i v zahraničních zakázkách vykázal chemický průmysl (+30%) a výroba základních kovů, hutnictví a slévárenství (+55%).

Z HODNOTY NOVÝCH ZAKÁZEK UKRAJUJE RŮST CEN

Zejména poslední dvě jmenovaná odvětví, nikoliv ale pouze ta, jsou příkladem toho, jak zakázkovou náplň podniků zachycenou v měsíční průmyslové statistice ovlivňovala v minulém roce zvyšující se cenová hladina. Ceny vstupů i hotových výrobků postupně během roku rostly, v některých odvětvích i velmi výrazně. Zatímco na přelomu let 2020 a 2021 zvyšující se ceny ukrojily pouze část z tempa růstu hodnoty nových zakázek, ve druhé polovině roku již růst zcela vymazaly. Rovněž samotná dynamika růstu nových zakázek ve druhé polovině roku slábla.

V průběhu dvou let s covidem musel český průmysl zdolat celou řadu nástrah, jako byly nedostatek materiálu a pracovní síly, strmě rostoucí ceny nebo nedostatečná poptávka. Při pohledu na údaje za rok 2021 však můžeme říci, že tradice a diverzifikace naší průmyslové výroby dává dobré předpoklady se s takovými nástrahami i v budoucnu vyrovnávat.

Pozn.: Dne 11. března 2022 byla spolu s údaji za leden 2022 zveřejněna rovněž standardní revize údajů za rok 2021. Z tohoto důvodu se mohou konkrétní hodnoty v tomto článku mírně lišit od hodnot aktuálně uveřejněných na internetu ČSÚ.

ÚNOR 2022

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů se meziměsíčně zvýšila, důvěra spotřebitelů se zvýšila mírně. Souhrnný indikátor důvěry narostl na hodnotu 99,2, meziročně je vyšší.

+1,6
bodu

+0,7
bodu

PRŮMYSL

Důvěra v průmyslu se meziměsíčně mírně zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 0,7 bodu na hodnotu 98,3. Ve srovnání s únorovým loňským rokem je důvěra v průmyslu také vyšší.

+4,6
bodu

STAVEBNICTVÍ

Důvěra podnikatelů ve stavebnictví se v únoru zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 4,6 bodu na hodnotu 128,9. Meziročně je důvěra ve stavebnictví také vyšší.

-1,6
bodu

OBCHOD

V odvětví obchodu se důvěra podnikatelů snížila. Indikátor důvěry meziměsíčně poklesl o 1,6 bodu na hodnotu 103,4. V meziročním srovnání je ale důvěra v obchodu stále vyšší.

+3,3
bodu

SLUŽBY

Ve vybraných odvětvích služeb se důvěra podnikatelů zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 3,3 bodu na hodnotu 99,8. V meziročním srovnání je důvěra ve službách také vyšší.

+0,3
bodu

SPOTŘEBITELÉ

Důvěra spotřebitelů se v únoru mírně zvýšila. Indikátor důvěry meziměsíčně vzrostl o 0,3 na hodnotu 91,7. Meziročně je důvěra spotřebitelů také vyšší.

Na sociální síti je každý druhý podnik a 5 milionů osob

Přestože podíl uživatelů sociálních sítí v Česku rok od roku narůstá, používáme je méně často než ve většině zemí EU.

KAMILA BUREŠOVÁ

oddělení statistiky výzkumu, vývoje a informační společnosti

Sociální sítě poskytují prostor pro vytvoření profilu nejen jednotlivcům, ale také firmám nebo projektům. Přestože dnes nejznámější síť Facebook původně sloužila pro účely propojování studentů na Harvardově univerzitě v USA, řada lidí, ale i podniků v průběhu let zjistila, že fungovat na sociálních sítích jim přináší nesporné výhody. Podniky mohou v tomto prostředí budovat vztahy se svými příznivci, poskytovat jim relevantní informace nebo zákaznickou podporu a relativně pohodlným interaktivním způsobem jsou tak schopny získat zpětnou vazbu ke svým produktům. Uživatelé mohou na těchto platformách klást firmám otázky, podílet se na vylepšování nabízených produktů, případně vyjádřit názor a napsat recenzi. Řada podniků prostřednictvím sociálních sítí také spolupracuje s obchodními partnery nebo s VIP osobnostmi a dalšími influencery.

Existují rovněž specializované profesní sociální sítě. Na nich mohou lidé prezentovat své odborné dovednosti a pracovní zkušenosti a najít si zaměstnání, firmy zde naopak hledají nové zaměstnance. Nejznámější profesní síť na světě je LinkedIn. Byla založena v roce 2002 a po dvaceti letech fungování má přes 774 milionů členů ve více než 200 zemích světa. V Česku počet jejích uživatelů přesahuje 1,5 milionu.

LENKA WEICHETOVÁ

oddělení statistiky výzkumu, vývoje a informační společnosti

HLAVNĚ MLADÍ LIDÉ A VELKÉ FIRMY

Počet osob používajících sociální sítě stále mírně roste. Většina těch, které na nich být chtějí, už se k nim ale připojila. K nejsilnějšímu nárůstu v počtu uživatelů sociálních sítí došlo v Česku mezi lety 2009

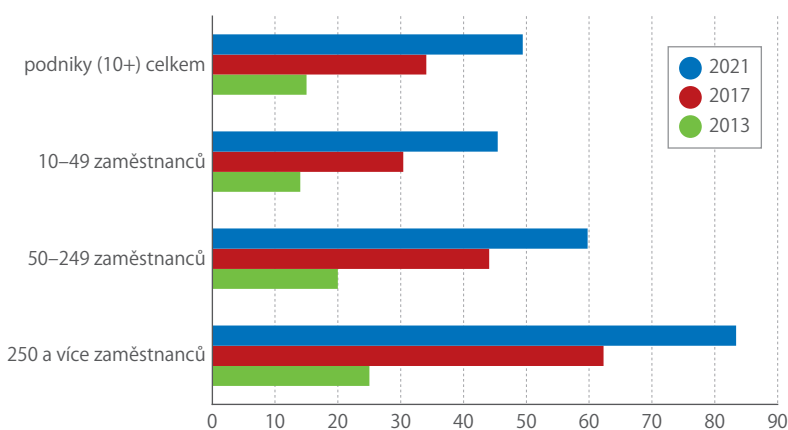
a 2012, kdy jejich podíl v celkové populaci vzrostl z 5 na 31 %. Nejnovější čísla ukazují, že některou ze sociálních sítí používá v Česku téměř 5 milionů dospělých osob, což představuje 56 % z této populace. O něco častěji používají sítě ženy (58 %) než muži (54 %).

Profil na sociálních sítích, za které jsou v šetření ČSÚ kvůli mezinárodní srovnatelnosti dat považovány např. Facebook nebo LinkedIn, mělo v roce 2021 čtyřicet devět podniků ze sta. V porovnání s rokem 2019 se podíl firem s profilem na sociálních sítích zvýšil o desetinu a od roku 2013, kdy byl tento ukazatel zjišťován poprvé, narostl více než třikrát, nejvíce v kategorii velkých subjektů. Podniků s 250 a více zaměstnanci s profilem na sociálních sítích v roce 2013 bylo 25 %, v roce 2017 pak 62 % a v roce 2021 už 83 %.

Sociální sítě v Česku používají dlouhodobě nejčastěji podniky působící v ubytování (89 % v roce 2021), v mediálním sektoru (88 %) nebo cestovní kanceláře (88 %). Ze zpracovatelského průmyslu mají profil na sociálních sítích nejčastěji podniky z automobilového průmyslu (55 %). Nejméně je naopak používají firmy z odvětví stavebnictví (27 %).

Podnikům se vyplatí kontaktovat přes sociální sítě především mladé lidi, protože ti bývají nejčastějšími uživateli tohoto typu nových médií. Ve věkové skupině 16–24 let používá alespoň jednu síť 95 % osob a následně s rostoucím věkem uživatelů ubývá. Ve věku 45–54 let je jich 60 % a mezi osobami od 65 let výše již jen 11 %. V celkové populaci dnes roste počet uživatelů sociálních sítí jen mírně, nejvíce nových uživatelů přibývá z řad lidí ve středním věku. Mezi Čechy ve starobním důchodu není o sociální sítích dlouhodobě příliš velký zájem.

PODNIKY S 10 A VÍCE ZAMĚSTNANCI S PROFILEM NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH (% , podíl na celkovém počtu podniků v dané velikostní skupině)

Zdroj: ČSÚ

TRENDEM JE WEB I PROFIL NA SÍTĚ

V roce 2021 odkazovalo 78 % podniků s profilem na sociálních sítích na tento profil prostřednictvím webových stránek. Lze tedy říci, že má-li firma účet na sociální síti, upozorňuje na něj na svém webu. Nejčastěji tak činí weby podniků působících v oblasti vydavatelství, filmu a televizních programů (92 %) nebo cestovních kanceláří (90 %).

Z porovnání využívání webu a sociálních sítí vyplývá, že v roce 2021 měla třetina podniků (35 %) jen webových stránek a sociální sítě nevyužívala. Podíl takových subjektů ale postupem času značně ubývá, v roce 2014 jich bylo téměř 60 %. Každým rokem zato narůstá podíl firem, které mají současně webovou

prezentaci i profil na sociálních sítích. V roce 2021 byla takových firem téměř polovina (48 %) a od roku 2014 se jejich podíl zvýšil 1,6krát. Velkých firem, které fungují na sociálních sítích a zároveň provozují webové stránky, je dokonce 80 % a středně velkých 58 %.

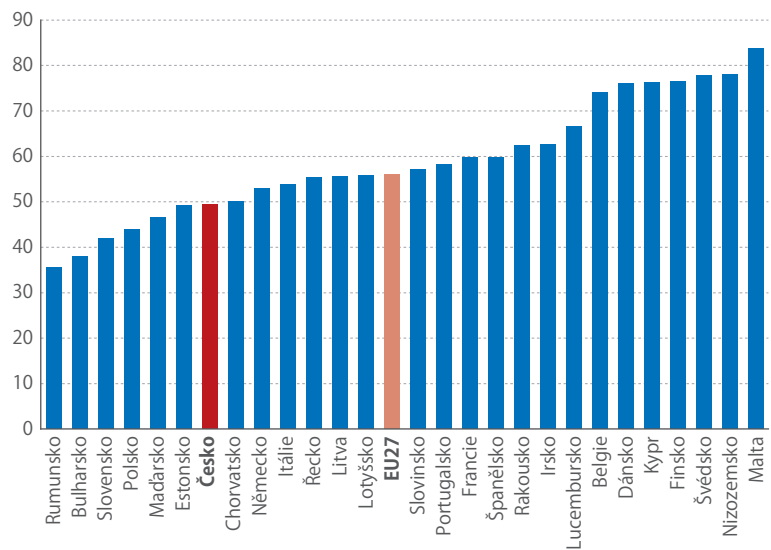
Některé podniky mají profil pouze na jednom typu sociálních médií, jiné sázejí na více z nich. Profil pouze na jednom typu sociálních médií mělo v roce 2021 v Česku 27 % firem, respektive 53 % těch, které sociální média využívají. Nejvíce subjektů používajících jen jeden typ sociálních médií nacházíme ve stravování a pohostinství nebo v odvětví obchod a opravy motorových vozidel. Dva typy sociálních médií používala v roce 2021 necelá desetina podniků, nejčastěji ty velké (34 %). Používání více typů sociálních médií je typické pro firmy v mediálnímu sektoru či pro subjekty v IT odvětví.

Tři čtvrtiny uživatelů sociálních sítí z řad občanů (76 %) uvádějí, že si alespoň na některém ze svých profilů nastavují soukromí svých příspěvků. Pětina uživatelů (19 %) má profil i všechny příspěvky veřejné, což znamená, že se na ně může podívat kdokoli. Jen 5 % uživatelů sociálních sítí nezná nastavení soukromí svých příspěvků.

V EVROPĚ JSME PODPRŮMĚRNÍ

Podíly uživatelů sociálních sítí rostou jak mezi podniky, tak mezi fyzickými osobami. Např. od roku 2013 do roku 2021 se podíl podniků v Česku aktivně využívajících sociální sítě zvýšil o 34 procentních bodů. Přesto jsme v evropském srovnání za rok 2021 sedmí od konce a od roku 2013 se držíme pod průměrem EU. Neaktivněji využívají sociální sítě podniky na Maltě (84 %). Více než tři čtvrtiny podniků mají profil na sociálních sítích v Nizozemsku, ve Švédsku, ve Finsku, na Kypru, v Dánsku nebo v Belgii. Méně než polovina podniků s profilem na sociálních sítích je kromě Česka také ve většině zemí východní

PODNIKY S 10 A VÍCE ZAMĚSTNANCÍ V ZEMÍCH EU S PROFILEM NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH (% , 2021)

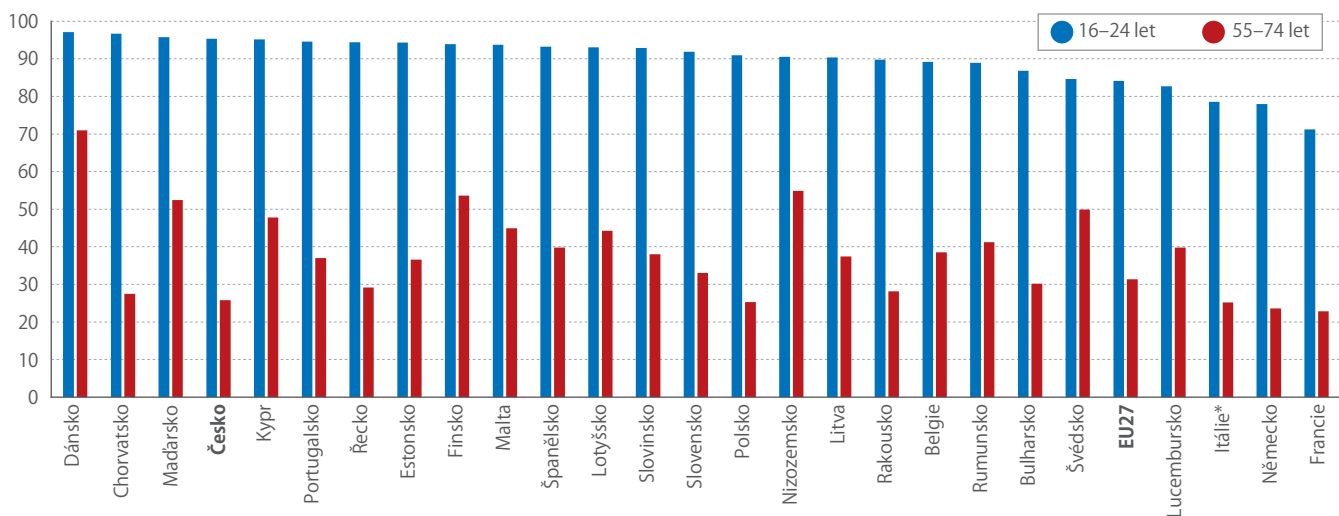

Zdroj: Eurostat

Evropy: v Estonsku, v Maďarsku, v Polsku, na Slovensku, v Bulharsku či v Rumunsku.

Mezi občany najdeme nejvíce uživatelů sociálních sítí v Dánsku, kde sociální sítě používá 85 % osob. Druhý nejvyšší podíl vykazuje Kypr (79 %). Česko se na pomyslném žebříčku zemí nachází až v jeho poslední třetině. Podobně jako Češi jsou na tom např. Řekové či Lucemburčané, o několik procentních bodů výše se nacházejí Slováci. Češi jsou národem s největším rozdílem v oblíbenosti sociálních sítí podle věku uživatelů. Např. v nejmladší věkové kategorii 16 až 24 let dosahují Češi podobného podílu s Dánskem (95 % vs. 97 %), ale ve věkové skupině 55 až 74 let se čísla diametrálně rozcházejí. V Dánsku používá v této věkové skupině sociální sítě 71 % osob, v Česku pouze 26 %.

OSOBY POUŽÍVAJÍCÍ SOCIÁLNÍ SÍTĚ (% osob v dané věkové skupině v dané zemi, 2021)

* data za rok 2020

Zdroj: Eurostat

Poskytujeme nejvčasnější a současně nejdetailnější informace o podnicích,

říká Juraj Lojka, ředitel odboru koordinace podnikových statistik a konjunkturálních průzkumů ČSÚ.

Foto: Tereza Koutecká

Co všechno má váš odbor na starosti?

Jedním z největších zjišťování, která ČSÚ mezi podniky organizuje, je úloha P5-01, na niž navazuje strukturální podniková statistika. Ta zjišťuje poměrně podrobné informace o firmách v České republice, například kolik jich fakticky vykonává nějakou činnost, kolik zaměstnávají lidí, jak jsou produktivní, kolik investují a mnoho dalšího. Sledované ukazatele lze vyhodnocovat dle různých hledisek, podle velikosti a typu podniků, podle odvětví, regionálního působení nebo struktury realizovaných tržeb. Výsledkem je obrázek struktury podnikové ekonomiky v konkrétním roce, případně popis vývoje jednotlivých ukazatelů v čase.

Se strukturální statistikou úzce souvisí statistika vnitřních zahraničních afilací. Ta se zabývá otázkou, jakou roli v tuzemské ekonomice sehrávají firmy, které jsou pod zahraniční kontrolou. V Česku v takových firmách pracuje více než milion lidí, což je skoro 20 procent veškeré pracovní síly. A podíl tržeb nebo přidané hodnoty vytvořených těmito firmami je ještě vyšší.

Dále máme na starosti čtvrtletní zjišťování vybraných finančních ukazatelů u dvou tisíc největších firem v ekonomice z pohledu velikosti aktiv. Poměrně novou agendou je zjišťování o tom, jak podniky přemísťují některé své činnosti do zahraničí a jak jsou zapojeny do globálních hodnotových řetězců. A realizujeme také konjunkturální průzkumy.

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

výběrového souboru nebyli schopni sestavit strukturální podnikovou statistiku v požadovaném rozsahu a kvalitě. Jako doplněk nám slouží rovněž data z jiných šetření prováděných ČSÚ, třeba ze zjišťování o úplných nákladech práce nebo ze statistiky produkce průmyslových výrobků a průmyslových služeb. Veškeré výše uvedené zdroje dat slouží pro odhad desítek ukazatelů za populaci zhruba 1,2 milionu podnikatelských subjektů.

Daří se vám snižovat zátěž firem, které musejí vyplňovat výkazy?

To je otázka spíše pro podniky, které naše výkazy vyplňují. Já můžu říct, že pro minimalizaci zátěže respondentů děláme maximum a snažíme se využívat veškeré nástroje, které máme v dané souvislosti k dispozici. Třeba výkaz P5-01 se skládá z několika samostatných příloh. Některé z nich existují dokonce v několika verzích. Přílohy jsou skladebné a lze je kombinovat tak, aby respondenti obdrželi jenom takovou kombinaci, která odpovídá jejich převažující činnosti, velikosti a dalším kritériím. Princip skladebnosti nám umožňuje poměrně vysokou míru personifikace a tím minimalizaci zátěže respondentů. Ve výsledku je výkaz poměrně rozsáhlý pro významné podniky, zatímco mikro- a malé jednotky vyplňují jenom několik základních ukazatelů, které nejsou k dispozici z žádného dostupného administrativního zdroje. Zjednodušeně by se dalo říct, že se řídíme dvěma principy: kde je to možné, prostřednictvím statistických výkazů sledujeme jenom to, co nemáme k dispozici z alternativních zdrojů, a od každého respondenta zjišťujeme jenom nevyhnutelné minimum. Kromě výše uvedeného ČSÚ před několika lety zavedl takzvaný princip negativní koordinace a rotace výběru. Jedná se o to, že pokud je mikro- či malá jednotka vybrána pro jedno zjišťování, neměla by být ve stejném roce vybrána do výběrového souboru jiného zjišťování a navíc do výběrového souboru jednoho zjišťování by se neměla dostat opakovaně více let po sobě. V loňském roce jsme také provedli poměrně značnou redukci výkazu pro mikro- a malé firmy, což mimo jiné znamená, že velká většina z nich bude letos ve výkazu P5-01 vyplňovat výrazně méně ukazatelů než v minulosti.

Snažíme se rovněž o redukci počtu oslovených firem. Ještě v roce 2009 jsme v rámci ročního zjišťování oslovovali asi 80 tisíc podniků, letos už jenom okolo 33 tisíc. Tím jsme se ale dostali na spodní hranici, menší počet už by nebyl ze statistického hlediska reprezentativní.

Uvedené snižování administrativní zátěže se týká hlavně menších podniků, u těch velkých není bohužel výraznější redukce možná, protože bez nich bychom nebyli schopni garantovat požadovanou kvalitu výstupů. Navíc údaje za některé významné společnosti nelze získat z administrativních zdrojů, protože účtují primárně podle mezinárodních účetních standardů a my nemůžeme využít údaje z jejich daňových priznání.

Jakým způsobem všechny informace od podniků získáváte?

Významnou část informací získáváme prostřednictvím statistických výkazů. Nejrozsáhlejší je již zmiňovaný výkaz k úloze P5-01 pro sledování několika desítek až stovek ukazatelů. Každý rok ho k vyplnění zasíláme zhruba 33 tisícům respondentů. Největší a nejvýznamnější jednotky v ekonomice ho dostávají pravidelně, ty ostatní podle toho, jestli byly v daném roce zařazeny do výběrového souboru. Výběr je v principu náhodný, pravděpodobnost zařazení různých jednotek do výběrového souboru se však může lišit v závislosti na výběrových kritériích.

Minimálně stejně významným zdrojem dat jako statistické výkazy jsou administrativní zdroje, v našem případě především údaje z Generálního finančního ředitelství (GFŘ) a České správy sociálního zabezpečení. Bez nich bychom při stávající velikosti

Snižování administrativní zátěže se týká hlavně menších podniků, u těch velkých není bohužel výraznější redukce možná.

Vystudoval Fakultu provozu a ekonomiky dopravy a spojů Žilinské univerzity. Po ukončení studia začal pracovat v ČSÚ v tehdejším oddělení statistiky dopravy a spojů. V roce 2008 se stal ředitelem odboru koordinace podnikových statistik, od roku 2012 byla agenda odboru rozšířena o konjunkturální průzkumy. V letech 2003 a 2004 absolvoval stáž v Dánském statistickém úřadě, je členem pracovní skupiny Eurostatu ke krátkodobým podnikovým statistikám a nepřímo se podílí na činnosti pracovních skupin ke strukturální podnikové statistice a statistice zahraničních afilací.

Ing. Juraj Lojka

V oblasti konjunkturálních průzkumů nelze dotazníky nahradit žádným alternativním zdrojem, protože podobnými informacemi v době sběru dat nedisponuje žádná jiná instituce. Každopádně zátěž respondentů v této oblasti statistiky nepředstavuje zásadní problém. Měsíčně oslovujeme téměř tři tisíce podniků, přičemž vyplnění dotazníku většinou z nich nezabere více než 10 minut. Spolupráce s respondenty je v této oblasti výborná, o čemž svědčí i návratnost dotazníků, která se dlouhodobě pohybuje nad devadesáti procenty.

Bylo by možné napojit se rovnou na informační systémy firem a přebírat od nich data automaticky?

To je výborná myšlenka, jejíž realizace by nám usnadnila získávání dat a firmám by ulevila od vyplňování výkazů. Jenže uvedení do praxe je během na dlouhou trať se spoustou překážek. Mnoho ukazatelů, které zjišťujeme, není běžnou součástí účetních výkazů a jednotlivé firmy je sledují individuálním způsobem tak, aby co nejvíce vyhovovaly jejich interním potřebám. A jak jsem již zmiňoval, některé podniky účtují primárně podle jiných než českých účetních standardů. Nejprve je tedy potřebné vytvořit jednotnou taxonomii, a to ve spolupráci s dalšími institucemi veřejné správy, které od podniků sbírají podobná data, například s Ministerstvem financí, Generálním finančním ředitelstvím nebo Českou národní bankou. Podobný systém již funguje například v Nizozemsku, kde na jeho zavedení pracovali více než deset let. ČSÚ se k takovému kroku také chystá, ale jsme teprve na začátku. Připravujeme projekt v rámci agendy

Digitální Česko, na který bychom chtěli získat finance z Evropské unie.

Jak dlouho zpracování té spousty údajů z podniků v ČSÚ trvá a za jak dlouho od sběru dat bývají zveřejňovány výsledky?

Výsledky konjunkturálních průzkumů jsou tou nejvčasnější statistikou, kterou ČSÚ publikuje, data jsou formou rychlé informace a časových řad k dispozici ještě před skončením měsíce, kterého se týkají.

Naproti tomu strukturální podniková statistika je z pohledu včasnosti ta úplně poslední statistika, kterou náš odbor publikuje. Cenou za kvalitu, detail a rozsah dostupných informací je v tomto případě doba zpracování. Jednotky dostávají oznámení o povinnosti vyplnit výkaz P5-01 v průběhu ledna, zhruba do konce dubna mají povinnost poskytnout ČSÚ vyplněný výkaz a vzhledem k tomu, že část respondentů je povinně auditována, odevzdávají některé výkazy až v létě. K administrativním datům se dostáváme postupně v průběhu roku, k těm nejvýznamnějším v několika dávkách až v období od srpna do konce roku. Na zpracování dat tedy nemáme moc času, protože předběžné výsledky publikujeme již koncem října. Zpracování definitivních dat končí další rok v únoru. Pak následují práce související s ochranou důvěrných dat a s přípravou datových sérií pro Eurostat, jemuž se data odesílají v červnu. Když řeknu, že právě v těchto dnech (začátek února 2022) máme definitivní výsledky za rok 2020, může se to zdát pozdě, ale prostor pro případné urychlení je opravdu minimální. Snažíme se alespoň co nejvíce informací zveřejňovat v rámci předběžných výsledků v říjnu.

Druhou část rozhovoru zveřejníme v příštím vydání Statistika & My.

Růst cen bydlení zrychluje v celé EU

Meziroční růst cen nemovitostí v EU od začátku roku 2021 prudce zrychloval. Česko zůstává na špičce.

KAROLÍNA ZÁBOJNÍKOVÁ
analytička ČSÚ

Růst cen bydlení je již několik let výrazným tématem domácí ekonomické diskuze, ale v posledních několika čtvrtletích je patrné prudké zrychlování jeho dynamiky i ve zbytku EU. Poměrně vhodný nástroj, s jehož pomocí lze cenové nárůsty nákupů nemovitostí porovnávat mezi různými zeměmi, poskytuje index cen nemovitostí (House Price Index – HPI).

Meziroční dynamika růstu cen nemovitostí v Evropské unii zůstávala dlouhou dobu poměrně stabilní. V letech 2016–2019 se přírůstky pohybovaly v pásmu 4 až 5 %. I když v některých zemích (převážně ve střední a východní Evropě včetně Česka) tehdy růst cen nemovitostí zrychloval, průměr zůstával stabilní. Skokové

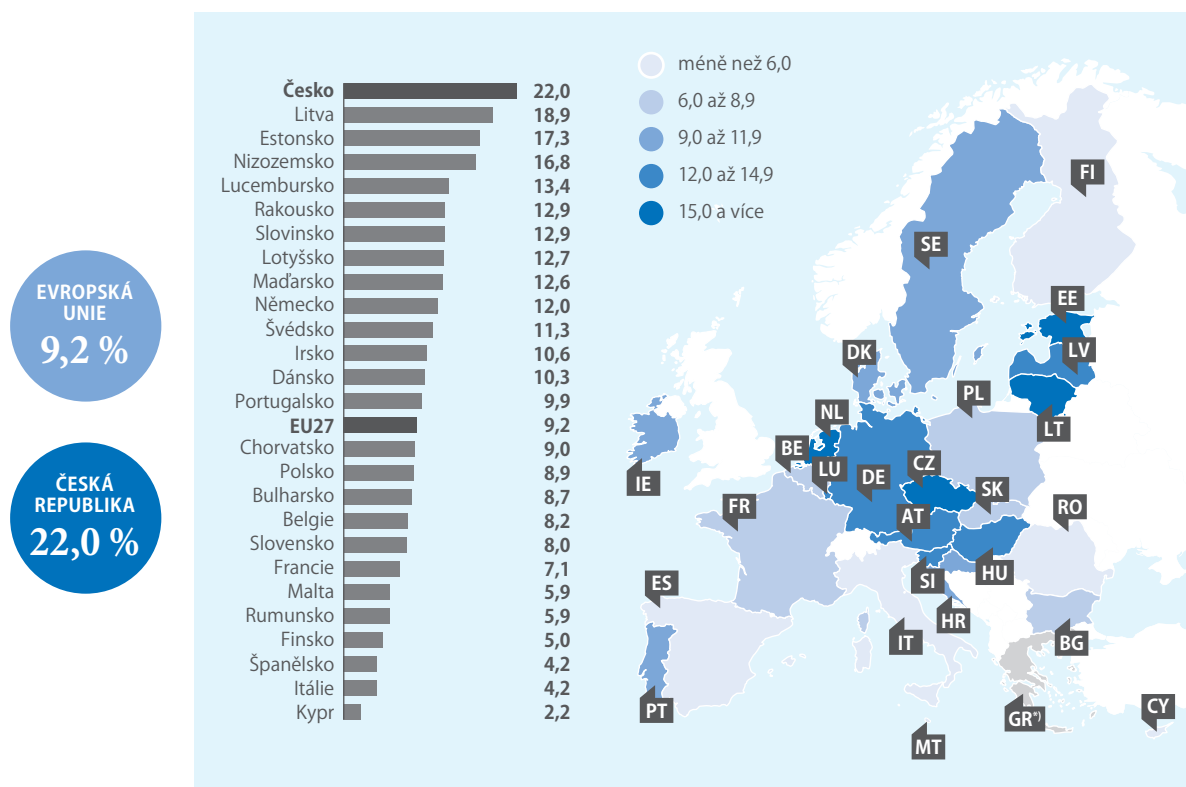
zrychlení nastalo v prvním čtvrtletí 2020 a od té doby se růst dál prudce navyšoval. Ve třetím čtvrtletí 2021 meziroční přírůstek indexu cen nemovitostí v EU dosáhl 9,2 %, čímž se značně přiblížil předchozímu maximu z počátku roku 2007, kdy vrcholila tehdejší bublina na trhu nemovitostí. Jedním z možných důvodů aktuálně zvýšeného tlaku na trhu nemovitostí může být podobně jako v Česku přebytek finančních prostředků domácností, které v průběhu pandemie nemohly jednoduše utrácet. Stejně jako v Česku i v EU v roce 2020 výrazně narostla míra úspor a nadále zůstává zvýšená.

Meziroční růst HPI zrychlil v naprosté většině zemí EU a Česko se umístilo na samém

vrcholu mezinárodního srovnání, když dosáhlo meziročního přírůstku HPI ve výši 22,0 %. To je nejvyšší hodnota v dostupné časové řadě. Mnohé další země ale zaostávaly jen mírně – v Litvě ceny nemovitostí meziročně vzrostly o 18,9 %, v Estonsku o 17,3 % a v Nizozemsku o 16,8 %. Vrchní příčky žebříčku obsazují novější členské země, nad průměrem EU se ale pohyboval růst HPI i u řady starých členů.

Nejméně rostly ceny nemovitostí na Kypru (2,2 %), v Itálii (4,2 %) a ve Španělsku (4,2 %). I zde ale došlo v poslední době ke zrychlení. Zejména v Itálii, kde se po finanční krizi ceny nemovitostí nejprve propadaly a následně stagnovaly, jde o první výraznější růst za poslední dekádu.

INDEX CEN NEMOVITOSTÍ V ZEMÍCH EU VE 3. ČTVRTLETÍ 2021 (meziroční růst v %)

* pro Řecko údaj není dostupný

Zdroj: Eurostat

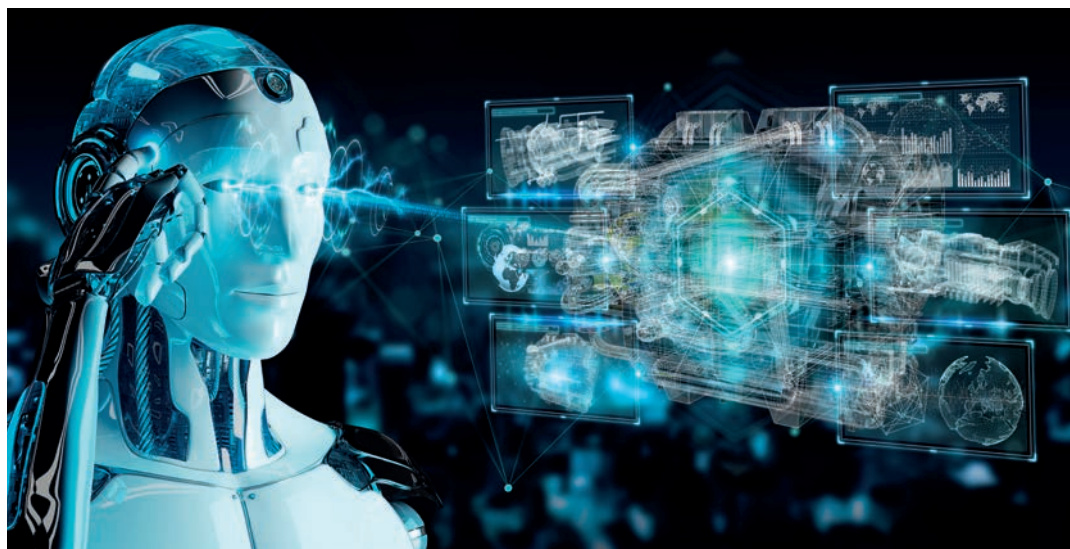
Internet věcí hlavně pro zabezpečení objektů

Lidé mohou chytrým telefonem doma zhasnout světla nebo třeba z práce na dálku přes internet zapnout vytápění. K čemu ale nové technologie používají české podniky?

**KAMILA
BUREŠOVÁ**

oddělení statistiky
výzkumu, vývoje
a informační
společnosti

Internet věcí (anglicky Internet of Things, zkratka IoT) je termín označující moderní přístroje ovladatelné i na dálku pomocí internetu. Umožňuje lidem zautomatizovat činnosti, které běžně vyžadují mechanické nastavení. Nejedná se ale jen o chytré hodinky komunikující s chytrým telefonem a ovládání světel nebo vytápění, moderní trendy jdou ještě dál. Zařízení internetu věcí dokáže samo například řídit klimatizaci, vyhřívat bazén, ale také obsluhovat nastavení alarmu, bezpečnostních kamer či mechanických zámek. Virtuální asistent díky hlasovému pokynu pustí oblíbenou písničku, lednička dokáže upozornit na chybějící potraviny a připravit aktuální nákupní seznam. Na světě existují už i chytrá města (smart cities) využívající internet věcí pro zvýšení kvality života obyvatel. Patří mezi ně např. Amsterdam, Vídeň nebo Barcelona. Zaměřují se na efektivní využívání stávajících a hledání nových zdrojů, snižování spotřeby energií, eliminaci zátěží životního prostředí, optimalizaci dopravy a sdílení dat pro veřejné účely.

Jak mohou s internetem věcí pracovat firmy? Mohou díky němu např. monitorovat či regulovat osvětlení nebo spotřebu energie, mohou také ovládat bezpečnostní kamery a vzdáleně zajišťovat bezpečnost firemních prostor. Internet věcí se používá rovněž ve výrobě, podniky tak mohou sledovat výrobní procesy v reálném čase a na základě analýz je optimalizovat, mohou kontrolovat pohyb zboží či provozní stav vozidel nebo také pozorovat chování zákazníků a snažit se pochopit jejich uvažování a potřeby a aktivně na ně reagovat.

BEZPEČNOST PŘEDEVŠÍM

Podle nejnovějších zjištění používají podniky s deseti a více zaměstnanci v České republice zařízení internetu věcí nejčastěji k zabezpečení svých objektů. Celkem tento způsob užití uvedlo 26 % podniků, přičemž nejčastěji nachází IoT uplatnění pro bezpečnostní účely v automobilovém průmyslu nebo v telekomunikačních činnostech. V obou těchto odvětvích to bylo shodně 44 % podniků.

Využíváním internetu věcí pro bezpečnostní účely se rozumí používání „chytrých“ alarmů či bezpečnostních kamer, které je možné obsluhovat, kontrolovat a řídit vzdáleně přes internet. Chytré alarmy informují v reálném čase o každém pohybu nebo nestandardní situaci zasláním upozornění do aplikace v mobilním telefonu, případně doručením SMS zprávy nebo zavoláním. Ovládají se pohodlně telefonem nebo dálkovým ovladačem. Chytré zámky fungují bez klíčů a odemykají se za pomoci telefonu díky bluetooth. Umějí také upozornit na jednotlivé vstupy a umožňují např. spravovat přístupová oprávnění osob.

Záměrem monitorování firmy chytrými kamerami nemá být sledování toho, co dělají a jak pracují zaměstnanci. Mělo by se spíše jednat o zajištění dokumentace z výroby, skladů a vstupních prostor v případě neoprávněného vniknutí, nesrovnalostí v expedici nebo nehody. Záznam z kamer na pracovišti se po uplynutí několika dní v souladu s pravidly stanovenými Úřadem pro ochranu osobních údajů musí automaticky smazat.

INFORMACE O PROVOZU

Druhým nejčastějším způsobem využití internetu věcí podniky je sledování provozního stavu strojů nebo vozidel. Může jít např. o využití satelitní GPS lokalizace nebo čipů fungujících na rádiové frekvenci. Informace z nich jsou shromažďovány do palubních počítačů a dále pak přenášeny online do centrálního systému k další analýze. Sesbíraná data se využívají pro předcházení technickým poruchám nebo pro jejich včasné odhalení a načasování údržby. Tomuto postupu se říká prediktivní údržba. Jejím principem je předpovídat vývoj stavu strojů, zařízení nebo vozidel a včas odhalit potenciální problém či poruchu. Výše popsaná zařízení internetu věcí využívalo v roce 2021 v průměru 12 % podniků s deseti a více zaměstnanci v Česku. Nejčastěji sledují pohyb firemních dopravních prostředků, případně využívají prediktivní údržbu firmy z odvětví telekomunikačních činností (25 %) nebo z odvětvových sekcí výroba a rozvod energie, plynu, vody, tepla a činnosti související s odpady.

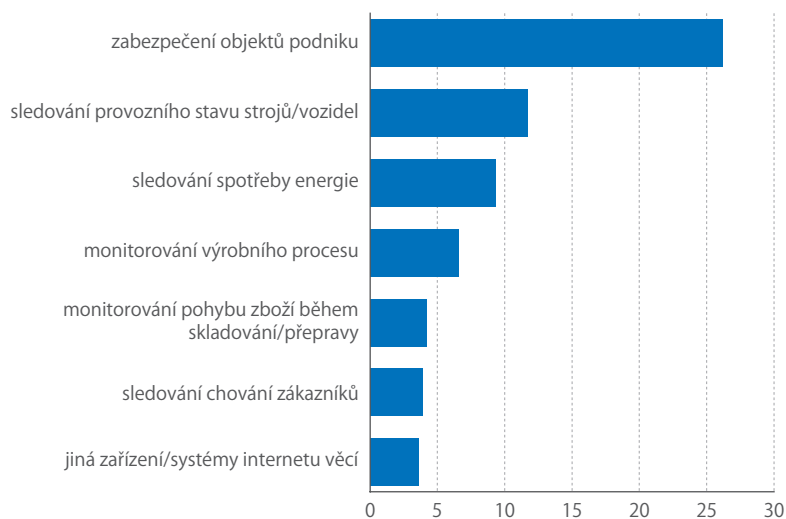
INFORMACE O SPOTŘEBĚ ONLINE

Třetím nejčastěji využívaným systémem internetu věcí v podnikatelském sektoru byly v roce 2021 chytré elektroměry, vodoměry, termostaty či další zařízení sloužící ke sledování spotřeby energie nebo vody v prostorách firmy. Tato zařízení neustále hlídají hodnoty daných veličin (elektriny, vody, tepla apod.), a pokud zaznamenají vychýlení mimo vymezené pásmo nebo jinou nestandardní situaci, upozorní majitele či správce prostřednictvím dálkové komunikace. Díky tomu je možné rychleji zareagovat. Naměřené hodnoty se zobrazují v aplikaci a data z aplikace lze dále sdílet.

V roce 2021 internet věcí k tomuto účelu využívala necelá desetina všech firem v Česku (9%), mezi velkými podniky to byla dokonce více než třetina

TYPY ZAŘÍZENÍ INTERNETU VĚCÍ POUŽÍVANÝCH PODNIKY S 10 A VÍCE ZAMĚSTNANCI V ČR

(% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci, 2021)

Zdroj: ČSÚ

26 %
podniků v Česku využívá internet věcí k zabezpečení svých objektů.

(35 %). Nejčastěji taková zařízení využívají subjekty působící v automobilovém průmyslu (28 %) nebo v elektrotechnickém průmyslu (25 %).

MONITOROVÁNÍ VÝROBY A PŘEPRAVY

Data přímo ze strojů nebo ze vzájemné komunikace mezi zařízeními (tzv. M2M čili machine to machine komunikace) v roce 2021 využívalo 7 % podniků. Jednalo se např. o data vypovídající o aktuální spotřebě materiálu, energií, součástek, opotřebení strojů apod. Z velkých podniků využívalo zařízení internetu věcí k monitorování procesu výroby 27 %. V odvětví zpracovatelského průmyslu sledují proces výroby pomocí internetu věcí nejčastěji subjekty ve farmaceutickém nebo také automobilovém průmyslu, mimo zpracovatelský průmysl zaznamenáváme nejvyšší podíl subjektů monitorujících proces výroby v odvětvové sekci výroba a rozvod energie, plynu, vody, tepla a činnosti související s odpady (17 %).

Firmy mohou využívat internet věcí rovněž k monitorování zboží během skladování nebo přepravy. Nejrůznější zboží, zejména potraviny a léky, vyžaduje skladování a přepravu při udržování stabilní teploty, protože její změna může znamenat nevratné poškození výrobků. Ve skladech či chladicích komorách jsou proto rozmístěna čidla, která v případě, že se teplota začne přibližovat k limitním hodnotám, zašlou prostřednictvím internetu varování. Data z IoT senzorů se také v pravidelných intervalech automaticky odesílají do cloudového úložiště.

Spolu se sledováním aktuální polohy a teploty umožňují tato zařízení monitorovat i další parametry, např. otřesy či náhlé změny pozice nákladu. Využitelnost těchto údajů je velmi vysoká, s jejich pomocí lze vyhodnocovat spolehlivost dopravy či získávat podklady pro vyřizování případných reklamací.

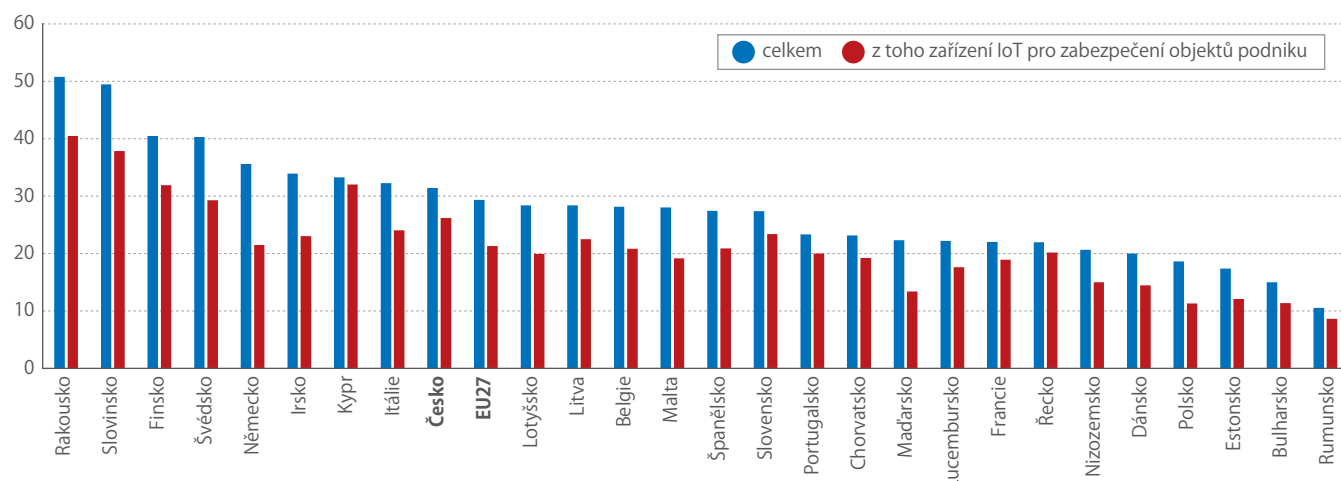
Sledování přepravy hotových produktů k zákazníkům nebo systém pro sledování zboží během skladování využívala u nás v roce 2021 jen 4 % podniků s 10 a více zaměstnanci. Nejrozšířenější byly tyto systémy ve skupině velkých podniků (14 %) a samozřejmě také mezi podniky z odvětví dopravy a skladování (12 %).

CHOVÁNÍ ZÁKAZNÍKŮ ZATÍM SLEDUJEME MÁLO

Využívání síťových kamer nebo jiných zařízení sloužících v obchodech ke sledování chování zákazníků není u českých firem zatím příliš rozšířené, v roce 2021 je u nás používala 4 % všech podniků s 10 a více zaměstnanci a 5 % velkých subjektů s více než 250 zaměstnanci. Díky síťovým kamerám je možné odkudkoli přes internet sledovat, co se v prodejně děje, např. zjišťovat počet lidí ve frontě a přizpůsobit tomu počet prodáváčů nebo otevřených pokladen, případně zaznamenávat aktuální počty a délku pobytu zákazníků v jednotlivých sekcích prodejny.

Do této kategorie patří i využívání dat ze samoobslužného nakupování se skenerem, při němž si zákazník sám zaznamenává čárové kódy zboží. Díky

PODNIKY S 10 A VÍCE ZAMĚŠTNANCI V ZEMÍCH EU VYUŽÍVAJÍCÍ INTERNET VĚCÍ (% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi, 2021)

Zdroj: ČSÚ

tomu má okamžitý přehled o výši útraty, může nakupovat přímo do vlastních tašek a za nákup zaplatit bez čekání. Prodejce získá přehled o tom, jaké zboží zákazník kupuje, a v budoucí marketingové akci mu může přizpůsobit nabídku nebo poskytnout cílené slevy.

V EU LEHCE NAD PRŮMĚREM

Ze zemí EU je používání internetu věcí nejrozšířenější v sousedním Rakousku a také ve Slovinsku. V obou zemích jej v roce 2021 používal přibližně každý druhý podnik s deseti a více zaměstnanci. Průměr za evropskou sedmadvacítku dosáhl v posledním šetření

29% podniků. Česko je tedy ve využívání internetu věcí v podnikatelském sektoru s podílem 31% mírně nad evropským průměrem. Nejméně využívají IoT podniky v Rumunsku, kde je to jen přibližně každý desátý podnik.

Pokud vezmeme v potaz pouze využívání internetu věcí pro zabezpečení objektů, tedy nejrozšířenější typ zařízení IoT využívaný podniky v Česku (26%), jsme v evropském žebříčku na slušném šestém místě. Na prvních příčkách jsou, stejně jako v celkovém ukazateli, podniky v Rakousku (40%) a ve Slovinsku (38%) a poslední místo patří i v tomto případě podnikům v Rumunsku (9%).

Statistická ročenka ČR

Portrét České republiky v datech

pravidelně
od roku 1957

každoročně
česko-anglicky

v knižní
i elektronické
podobě

objednavky@czso.cz
www.czso.cz/rocenka_CR

TÉMA

CO VÍME O INFLACI

6,6%

byla meziroční míra
inflace v Česku v prosinci
2021.

12,2%

činil podíl energií
v harmonizovaném
indexu spotřebitelských
cen pro Česko.

3

metody sběru dat se
uplatňují při zjišťování
inflace.

Nejvíc zdražila doprava

Průměrná míra inflace v roce 2021 dosáhla 3,8 %, což je o 0,6 procentního bodu více než v roce 2020.

**JIŘÍ
TRELER**

oddělení statistiky
spotřebitelských
cen

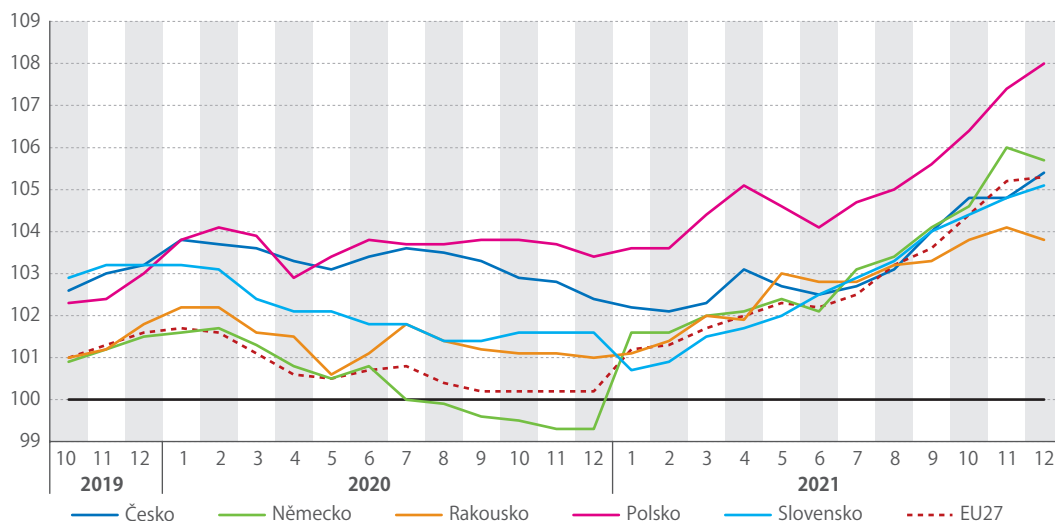
V 1. pololetí 2021 se meziroční míra inflace většinou pohybovala mezi dvěma a třemi procenty, přičemž k nejnižšímu růstu na úrovni 2,1 % došlo v únoru. Ve 2. pololetí nastal postupný nárůst až k prosincové hodnotě 6,6 %. K navyšování cen došlo ve většině oddílů spotřebního koše. Největší vliv měly v průběhu roku ceny v oddíle doprava a dále v oddíle bydlení a v oddíle alkoholické nápoje, tabák.

POLOŽKY S NEJVĚTŠÍM VLIVEM

V oddíle doprava došlo k růstu cen pohonných hmot a olejů o 14,6 %. Ceny automobilů vzrostly o 7,3 % a dopravních služeb o 2,4 %.

V oddíle bydlení se zvýšily ceny nájemného z bytu o 2,4 %, vodného o 4,3 %, stočného o 4,4 % a tepla a teplé vody o 0,2 %. Imputované nájemné (náklady vlastnického bydlení) se zvýšilo o 7,0 %.

HARMONIZOVANÉ INDEXY SPOTŘEBITELSKÝCH CEN (%) (stejně období předchozího roku = 100)

Zdroj: ČSÚ na základě dat Eurostatu

KDY A NA JAKÉ ÚROVNI SE RŮST INFLACE V ČESKU PODLE VÁS ZASTAVÍ?

PETR DUFEK
analytik ČSOB

Zdánlivě jednoduchá otázka, na kterou je bohužel letos velmi těžké odpovědět. Sešlo se až příliš mnoho proinflačních vlivů současně, velká část z nich je navíc zahraničního původu. Asi nejobtížněji odhadnutelný je v tuto chvíli vývoj cen energií, které na zahraničních trzích zdražily o stovky procent. Česká inflace se proto může pohybovat až okolo deseti procent a teprve poté by mohla pozvolna klesat s tím, jak začne fungovat vysoký základ z loňského roku. Návratem zahraničních cen do „normálu“, který by pomohl i k rychlejšímu snížení tuzemské inflace, si vůbec nejsem jistý. Svět se dosud nachází v zajetí negativního nabídkového šoku, zatímco poptávku stále ještě pohání fiskální expanze a dlouhodobý tisk peněz.

Ceny elektřiny byly nižší o 4,3% a zemního plynu o 4,7%.

Růst cen v oddíle alkoholické nápoje, tabák nastal v důsledku zvýšení cen tabákových výrobků o 13,1%, lihovin o 1,9% a piva o 5,4%. Ceny vína klesly o 0,4%.

V oddíle potravin a nealkoholické nápoje vzrostly ceny pekárenských výrobků a obilovin o 1,9%, z toho ceny chleba o 1,6%. Ceny sýrů a tvarohů byly vyšší o 1,7%, polotučného trvanlivého mléka o 0,4%, jogurtů o 0,9%, másla o 6,7%. Ceny cukru vzrostly o 4,3%, nealkoholických nápojů o 1,0%, z toho ceny kávy o 2,8%. Ceny ovoce se snížily o 1,4% a zeleniny o 0,2%, z toho ceny brambor klesly o 11,1%. Ceny masa byly nižší o 1,8%, z toho ceny vepřového masa o 8,9% a uzenin o 0,8%. Ceny vajec klesly o 0,1%.

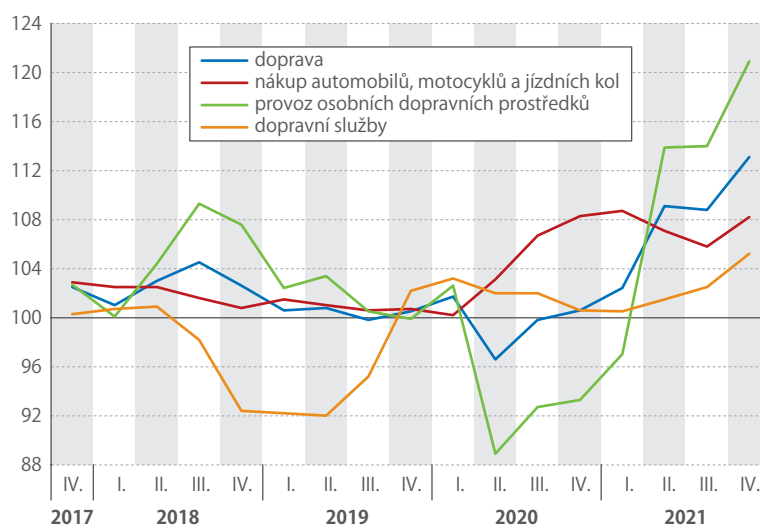
V oddíle odívání a obuv se zvýšily ceny oděvů o 6,6% a ceny obuvi o 7,1%.

PRŮMĚRNÁ MÍRA INFLACE

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1,9	2,5	2,8	6,3	1,0	1,5	1,9	3,3	1,4	0,4	0,3	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8

Zdroj: ČSÚ

INDEXY SPOTŘEBITELSKÝCH CEN V ODDÍLE DOPRAVA V ČESKU (stejně období předchozího roku = 100)

Zdroj: ČSÚ

V oddíle bytové vybavení, zařízení domácnosti byly vyšší ceny nábytku a bytového zařízení o 6,2%. Ceny spotřebního zboží pro domácnost se snížily o 0,7%.

V oddíle rekreace a kultura vzrostly ceny dovolených s komplexními službami o 2,5% a ceny rekreačních a kulturních služeb o 3,0%.

Na zvýšení cen v oddíle stravování a ubytování měly vliv především stravovací služby, jejichž ceny byly vyšší o 4,8%. Ceny ubytovacích služeb vzrostly o 0,9%.

Oddíl ostatní zboží a služby zahrnuje různorodé položky, z nichž se zvýšily zejména ceny zboží a služeb pro osobní péči o 2,0% a ceny pojištění o 3,0%. Ceny finančních služeb vzrostly o 7,8%.

O 14,6%

narostly ceny pohonných hmot a olejů v oddíle doprava.

CENY U NÁS ROSTLY RYCHLEJI NEŽ V EU

Vyšší meziroční růst v roce 2021 než v roce 2020 ovlivnily především ceny v oddíle doprava, v němž ceny pohonných hmot a olejů vzrostly o 14,6%, zatímco v roce 2020 poklesly o 11,4%. Ceny automobilů, motocyklů a jízdních kol se zvýšily o 7,5%, přičemž v roce 2020 to bylo o 4,6%. Ceny dopravních služeb byly v roce 2021 vyšší o 2,4%, v roce 2020 zaznamenaly nárůst jen o 1,9%. V oddíle odívání a obuv se loni zvýšily ceny oděvů o 6,6% (v roce 2020 nárůst o 4,4%) a obuvi o 7,1% (v roce 2020 nárůst o 2,2%).

Meziměsíční změny indexu spotřebitelských cen se pohybovaly v rozmezí +0,2 až +1,3%. Nejvyšší přírůstek nastal v lednu ve výši 1,3%, v červenci a v říjnu ceny rostly o 1,0%, v srpnu o 0,7%. K cenovému

ROZKLAD MEZIROČNÍ ZMĚNY INDEXU SPOTŘEBITELSKÝCH CEN V ROCE 2021 (procentní body)

Oddíl	Meziroční změna
úhrn	3,8
doprava	0,9
alkoholické nápoje a tabák	0,7
bydlení, voda, energie, paliva	0,7
odívání a obuv	0,3
rekreace a kultura	0,3
stravování a ubytování	0,3
bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	0,2
ostatní zboží a služby	0,2
potraviny a nealkoholické nápoje	0,1
zdraví	0,1
pošty a telekomunikace	0,0
vzdělávání	0,0

Zdroj: ČSÚ

růstu o 0,2% došlo v pěti případech, a sice v únoru, v březnu, v květnu, v září a v listopadu. Lednové zvýšení cen nastalo především vlivem cenového růstu v oddílech potraviny a nealkoholické nápoje a alkoholické nápoje, tabák. Ceny zeleniny byly v lednu vyšší o 10,3%, nealkoholických nápojů o 3,4%, olejů a tuků o 4,1%. Ceny lihovin vzrostly o 9,0%, piva o 6,0%, vína o 5,4%. V červenci měl největší vliv na cenový růst oddíl rekreace a kultura, kde se ceny dovolených s komplexními službami zvýšily o 23,2%, v září pak tyto ceny klesly o 21,3%. K růstu cen v říjnu přispěly mimo jiné vyšší ceny pohonných hmot a olejů o 5,8% a automobilů o 1,2%.

V mezinárodním porovnání se ceny v Česku, v okolních zemích i v ostatních členských státech Evropské unie vyvíjely obdobným způsobem. Po většinu roku 2021 se hodnota harmonizovaného indexu za Česko pohybovala nad hodnotou tohoto ukazatele za celou Evropskou unii, pouze v srpnu a listopadu byla pod úrovní EU. Největší rozdíl byl zjištěn v dubnu ve výši 1,1 procentního bodu.

CO BYSTE DOPORUČOVALA V SOUČASNÉM OBDOBÍ SÍLÍCÍ INFLACE LIDEM, KTEŘÍ JSOU SCHOPNI MĚSÍČNĚ USPOŘIT JEDNOTKY TISÍC KČ? KAM JE MAJÍ VLOŽIT, ABY ÚSPORY NEZTRÁCELY HODNOTU?

HELENA HORSKÁ

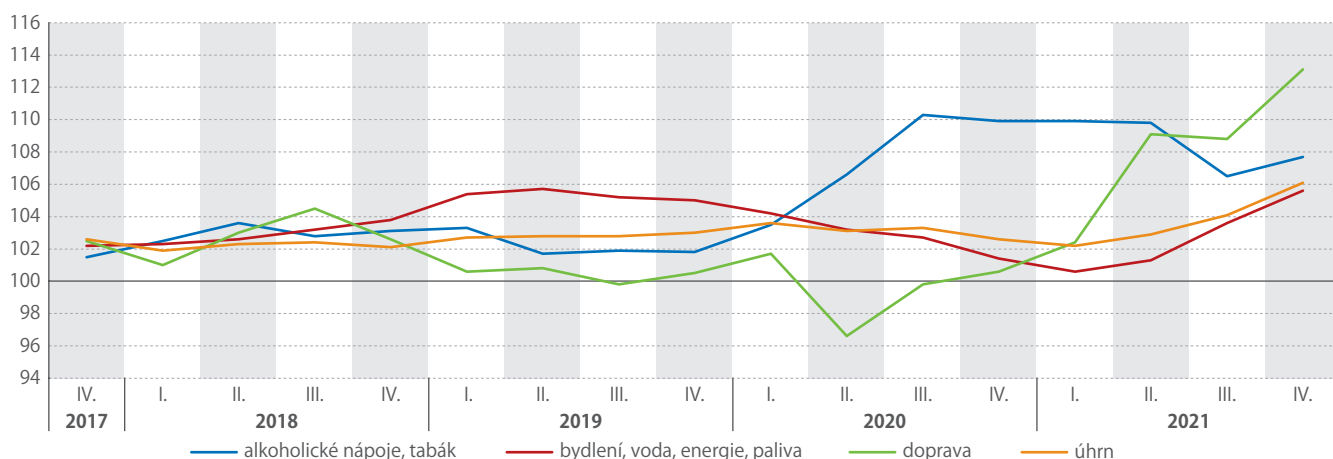
hlavní ekonomka
Raiffeisenbank

“

Letos se růstu cen bohužel nevyhneme. Zdražuje vše napříč spotřebitelským košem: od energií po potraviny, pohonné hmoty či osobní služby. Dobrou zprávou je, že by tak dynamický růst cen neměl trvat dlouho. Pokud se nezažehne rusko-ukrajinský konflikt, ceny energií by měly přestat lámat rekordy, silnější koruna zlevní dovážené zboží a inflace nakonec i vlivem vyšší srovnávací základny zpomalí. Přesto by střežitelé neměli inflaci podceňovat. Ideálně by měli spořít pravidelně, třeba i po malých částkách. Obzvláště v čase vyšší inflace není vhodné držet zbytečně vysokou finanční rezervu na běžných účtech, či dokonce doma „pod polštářem“. Část úspor je třeba vložit na lépe úročené termínované vklady nebo pravidelně investovat do podílových fondů.

”

INDEXY SPOTŘEBITELSKÝCH CEN V ČESKU (stejně období předchozího roku = 100)

Zdroj: ČSÚ

Co je inflace a jak ji měříme?

Za jedním číslem vyjadřujícím změny cen výrobků a služeb za určité období se skrývá poměrně složitý proces.

PETR MUSIL
ředitel sekce
makroekonomických
statistik

Rychlý růst cen většiny produktů, který zaznamenáváme v posledních měsících, vyvolává řadu souvisejících otázek. Některé z nich se týkají i metodických souvislostí, tedy toho, jak se inflace vlastně měří a co je to index spotřebitelských cen, který ji reprezentuje. My si je v tomto článku vysvětlíme.

RODINA CENOVÝCH INDEXŮ

Cenové indexy mají dva hlavní účely: popisují cenový vývoj produktů, tedy inflaci, a slouží v ostatních statistikách k přecenění do srovnatelných cen. To si můžeme ilustrovat např. na vývoji hrubého domácího produktu či indexu průmyslové produkce, které se zpravidla vyjadřují po očištění o změny cen.

Nejnámějším cenovým indexem je index spotřebitelských cen (ISC), ovšem rodina cenových indexů je širší a nejprve si tedy představíme ty ostatní. Začneme indexem cen výrobců, který je zaměřen na vývoj výrobních cen výrobků a služeb určených pro užití v tuzemsku. Někdy je nazýván výrobní inflací, neboť změna výrobních cen se obvykle časem projeví i ve spotřebitelských cenách. Dalším v rodině je index cen zahraničního obchodu, který sleduje vývoj cen dovážených a vyvážených produktů. K tomu cenová statistika vytváří ještě index cen nemovitostí.

Jednotlivé indexy se liší zejména produktovým zaměřením a specifiky trhu vybrané skupiny produktů, ovšem principy jejich tvorby vycházejí z indexní teorie

a jsou stejné pro všechny typy cenových indexů. Vývoj cenové hladiny se nejčastěji vyjadřuje k předchozímu období (např. k měsíci meziměsíční index) a ke stejnému období předchozího roku (meziroční index). Ovšem cenové indexy lze přepočítat k libovolnému základnímu období. Posledním typem cenového indexu je tzv. průměrný index, který popisuje změnu cenové hladiny za posledních 12 měsíců oproti průměru 12 předchozích měsíců.

REPREZENTANTI A JEJICH VÁHY

Index spotřebitelských cen bezesporu patří mezi základní makroekonomické ukazatele, ČSÚ publikuje jeho odhad zpravidla 10 kalendářních dnů po skončení měsíce. ISC vyjadřuje změnu cen výrobků a služeb, které nakupují domácnosti pro spotřebu. Nezahrnuje investiční statky, tedy například v této souvislosti často uváděné lokomotivy, ani meziprodukty pro další zpracování. Jelikož množství produktů nakupovaných domácnostmi je obrovské, index spotřebitelských cen je výběrový. Sledují se ceny vybraných produktů (tzv. cenových reprezentantů), které zastupují vždy danou skupinu výrobků a služeb. Cenový vývoj uvnitř dostatečně malých skupin totiž vykazuje vysokou korelaci, tudíž stačí sledovat například vývoj cen za pronájem kurtu na squash, a není nutné zjišťovat ceny za pronájem kurtů na badminton, tenis apod.

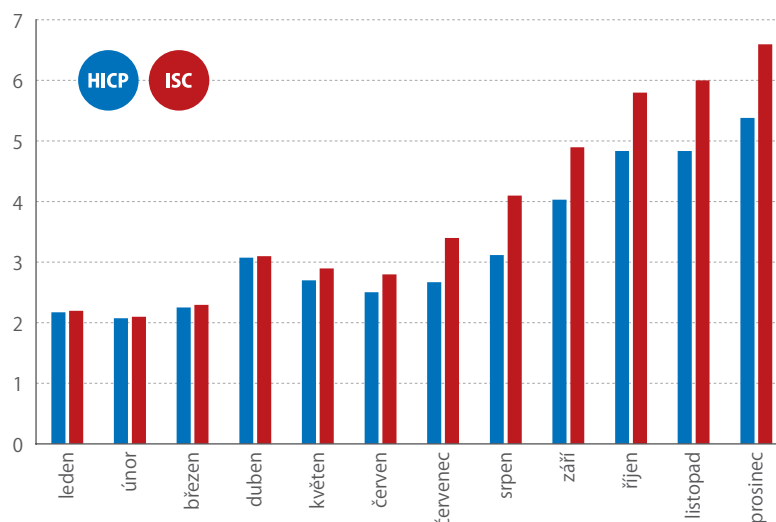
Každý produkt, resp. skupina produktů, má přidělenou váhu podle své významnosti ve spotřebním koši. Váha je vyjádřena relativně v procentech nebo v promile a počítá se jako podíl výdajů za danou skupinu produktů na celkových výdajích domácnosti. Protože každý jedinec nebo domácnost má svoji vlastní strukturu výdajů, vychází index spotřebitelských cen z průměrné struktury výdajů domácností.

Kromě celkového indexu spotřebitelských cen publikuje Český statistický úřad cenové indexy pro jednotlivé skupiny produktů, takže při znalosti struktury výdajů si každý člověk může spočítat svůj vlastní index životních nákladů. Abstinents nekuřák nebude například ovlivněn cenovým vývojem ve skupině alkoholické nápoje, tabák, která v roce 2021 vykazovala nadprůměrný meziroční růst o 8,4%.

Váhy jsou pravidelně ve dvouletém intervalu aktualizovány, aby reflektovaly změnu spotřebních zvyklostí. Z důvodu pandemie a dočasného vychýlení struktury výdajů domácností jsou váhy pro rok 2022 založeny na průměrné struktuře výdajů za období 2019 až 2021, a nikoliv pouze na struktuře výdajů roku 2020. Během roku dochází pouze k dílčím záměnám, které jsou dány sezonností, například ve skupině oděvů nebo ovoce a zeleniny. Ačkoliv je index spotřebitelských cen měsíční statistikou, váhy jsou založeny na průměrné roční struktuře výdajů, aby byla eliminována sezonnost a nahodilé výkyvy.

Pro každého cenového reprezentanta je vypočten cenový index, který je v nejjednodušším případě podílem průměrné ceny v běžném měsíci ku ceně v základním měsíci (obvykle předchozím měsíci). Pro vybrané produkty, zejména ze skupiny elektroniky, se provádí kvalitativní očištění, aby byly porovnávány adekvátní produkty. Nový typ mobilního telefonu může být dražší, avšak má zároveň více funkcí, a je tedy nutné odlišit změnu kvality od čistě cenové změny. Vzhledem k tomu, že kvalita těchto produktů se neustále zvyšuje, tak v dlouhodobém horizontu ceny telefonů a obdobných zařízení po kvalitativním očištění klesají.

MEZIROČNÍ INDEXY V ROCE 2021

Zdroj: ČSÚ, Eurostat

OD TERÉNU KE SCANNERU

Ceny reprezentantů byly tradičně zjišťovány zejména tzv. terénním sběrem, který se pro část spotřebního koše používá stále. Tazatelky ČSÚ navštěvují obchody a provozovny služeb, kde domácnosti nejčastěji nakupují, a každý měsíc zjišťují ceny vybraných reprezentantů. Aby byl výběr geograficky reprezentativní, probíhá cenové šetření ve 35 okresech České republiky a v hlavním městě Praze. Takto jsou zjišťovány například ceny stravovacích služeb, ceny osobní péče apod. Během lockdownů byl terénní sběr kombinován s telefonickým dotazováním. Další využívanou metodou je tzv. centrální zjišťování, které se aplikuje pro služby účtované podle ceníků, např. energie či telefonní služby.

Nejnovější a nejmodernější způsob představuje sběr elektronických dat (tzv. scanner dat), při kterém ČSÚ přebírá data přímo z pokladních systémů obchodů. Český statistický úřad započal sběr scanner dat v roce 2018, nejprve na dobrovolné bázi a od roku 2019 je poskytování scanner dat pro vybrané obchodníky povinné. V současné době je segment potravin, nápojů, drogerie a léků plně pokryt scanner daty, která poskytuje 14 obchodních společností. Zatímco

JAKÁ NEJVĚTŠÍ RIZIKA HROZÍ ČESKÉ EKONOMICE V SOUVISLOSTI SE STÁVAJÍCÍ VYSOKOU INFLACÍ? JAKÁ OPATŘENÍ BY POMOHLA TATO RIZIKA SNÍŽIT?

Reakce vlády a centrální banky v podobě makroekonomické restriktce je správná a žádoucí, bude však negativně působit na tvorbu produktu. Ta je přitom zároveň zasažena poruchami mezinárodních dodavatelských řetězců a brzdí ji i nedostatek pracovních sil, jenž je ale do značné míry způsoben předchozím makroekonomickým rozvolněním a přechod k restriktivním politikám jej z velké části eliminuje. Dalším negativním dopadem je

PAVEL MERTLÍK
rektor Škoda Auto
Vysoké školy

“
prodražování obsluhy veřejného zadlužení; není ani vyloučeno, že dojde k prasknutí nakumulovaných bublin na trzích aktiv. Možnosti vlády zmírnit tyto negativní dopady na tvorbu HDP a na veřejné finance jsou velmi omezené. Poneseme tak důsledky fiskální nezodpovědnosti předchozí vlády i neodůvodněného uvolnění měnové politiky ČNB v předchozím růstovém období, včetně experimentu s nestandardním kurzovým režimem.

V SOUVISLOSTI SE ZRYCHLOVÁNÍM INFLACE V POSLEDNÍCH MĚSÍCÍCH SE HOVOŘÍ O DOPADU INFLACE NA ÚSPORY, PŮJČKY, CENY ČI MZDY. JAK ALE INFLACE DOPADÁ NA POJIŠŤOVNY?

PETR BOHUMSKÝ
finanční ředitel Generali České pojišťovny

Výrazný růst inflace se týká pojišťovnictví v mnoha ohledech. Nejcitelněji v provozní oblasti, kde inflace zdražuje veškerý provoz. Zejména u likvidace pojistných událostí čelíme skokovému růstu cen služeb, materiálu i práce, což řešení škod významně prodražuje, ať už jde o škody na automobilech, nemovitostech, zdraví nebo třeba úrodě. Pojišťovny, aby byly vždy schopny dostát svým závazkům, musejí tyto makroekonomické vlivy promítat do cen pojištění. Naše reakce na inflaci musí být precizně naplánované a postupné, abychom neohrozili rodinné rozpočty klientů. Velmi pečlivě nastavit mix reaktivních opatření pak musíme i s ohledem na extrémně kompetitivní český pojistný trh.

dříve byly v těchto segmentech sbírány ceny zhruba 200 cenových reprezentantů, tak ze scanner dat jsou zjišťovány ceny desítek tisíc produktů. U každého produktu definovaného EAN kódem se sleduje tržba a prodané množství, z nichž je spočtena průměrná cena v daném období. Díky tomu došlo k zásadnímu zlepšení kvality indexu spotřebitelských cen jak z hlediska pokrytí, tak i reflektování cenových akcí, jelikož se zjišťují ceny, za které je zboží skutečně prodáváno. Během lockdownů navíc nebylo nutné řešit náhradní metody sběru dat a podíl imputovaných (přímo nezjištěných) cen byl v Česku nejmenší ze všech států EU. Pokrytí spotřebního koše scanner daty se neustále zvyšuje, v příštím roce dojde k rozšíření o hobby segment, později o oděvy, nábytek a knihy. Zpracování scanner dat klade vysoké nároky na statistické úřady, neboť předávané datové soubory jsou velmi velké. Data nejsou zcela standardizovaná,

protože každý respondent využívá jiný interní systém. Nelze tedy využít postupy ze zpracování standardizovaných statistických výkazů nebo manuálně zařadit desítky tisíc položek do statistických klasifikací. Scanner data jsou zpracovávána i pomocí metod strojového učení (machine learning), které je založeno na logistické regresi.

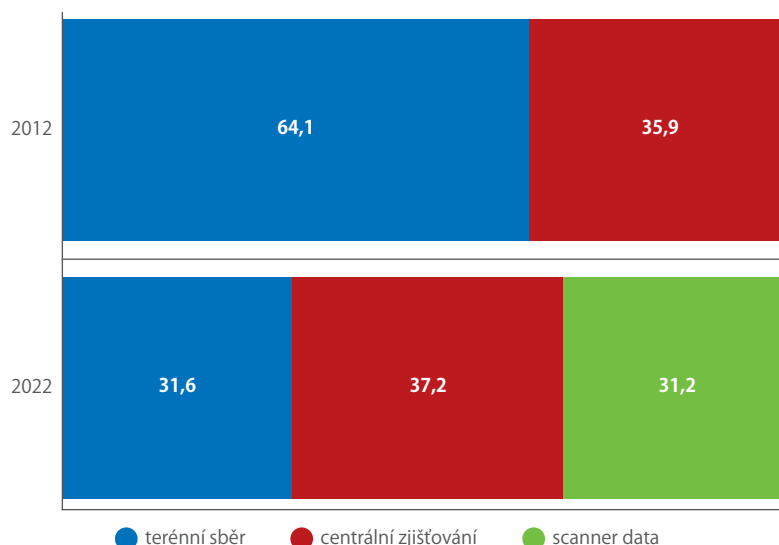
07%

vzrostly meziročně náklady vlastnického bydlení v roce 2021.

SROVNÁNÍ S CIZINOU

Pro mezinárodní srovnání se využívá harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP), který odhaduje a publikuje Eurostat. Jak již vyplývá z názvu, tento index je plně harmonizovaný a lze jej srovnávat mezi státy. Metodika pro oba indexy má stejná východiska, ovšem v některých aspektech se metodiky liší, a proto ani výsledky nejsou stejné. Spotřební koš pro HICP reflektuje i výdaje cizinců, zatímco ISC je založen na struktuře výdajů rezidentů (občanů ČR). Váhy pro HICP jsou aktualizovány každoročně, tudíž index za rok 2021 vychází ze struktury výdajů domácností v roce 2020, která byla z důvodu pandemie netypická. Hlavní odlišností je ovšem nezahrnutí nákladů vlastnického bydlení (imputovaného nájemného) do HICP. Jelikož většina domácností v České republice bydlí ve vlastním bytě či domě, má vlastnické bydlení u nás relativně velkou váhu (12,2%) ve spotřebním koši. Náklady vlastnického bydlení zahrnují zejména výdaje na rekonstrukce a modernizace domů a bytů a rovněž výdaje na pořízení nemovitostí pro vlastní bydlení. Náklady vlastnického bydlení v roce 2021 meziročně vzrostly o 7%, což bylo více než většina ostatních položek spotřebního koše, a z tohoto důvodu byl index spotřebitelských cen (3,8%) vyšší než harmonizovaný index (3,3%). Nezahrnutí nákladů na vlastnické bydlení do HICP je uživateli vnímáno jako zásadní nedostatek, a proto bude Eurostat od roku 2022 čtvrtletně publikovat kompozitní cenový index, který bude složen z HICP a indexu nákladů bydlení vlastníků (OOHPI).

PODÍL JEDNOTLIVÝCH METOD SBĚRU DAT PŘI ZJIŠŤOVÁNÍ INFLACE (%)

Zdroj: ČSÚ

Co se skrývá za růstem cen?

Porovnání inflace v oblasti energií ukazuje, proč se cenové indexy v různých zemích a časových obdobích mohou lišit.

JIŘÍ MRÁZEK

ředitel odboru statistiky cen

Nebývale rostoucí spotřebitelská inflace oprávněně přitahuje pozornost nejenom odborné, ale i laické veřejnosti. Růst životních nákladů se totiž dotýká všech. Meziroční srovnání cenové hladiny spotřebitelského koše ukázalo v prosinci 2021 nárůst o 6,6 %, v lednu 2022 již dokonce o 9,9 %. Co se skrývá za tímto nebyvalým růstem? A jaká je situace v okolních zemích?

INFLACE ZASÁHLA CELOU EVROPU

K tomu, abychom mohli porovnat růst cen v České republice a v Evropě, je třeba užít harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP), který užívá společnou metodiku. Počítají jej všechny země EU, ale také například Norsko, Švýcarsko a Srbsko, nikoliv však už Velká Británie. HICP na rozdíl od českého národního indexu neobsahuje významnou položku nákladů vlastnického bydlení, která spotřebitelskou inflaci významně zvyšuje, a jeho hodnota je proto o něco nižší.

Srovnání jednotlivých zemí v Evropě podle HICP ukazuje, že vzestup spotřebitelské inflace za poslední půlrok byl výrazný všude, zejména pak v zemích východní poloviny evropského kontinentu. Česká republika a Slovensko se až do konce roku 2021 držely spíše průměru za celou Evropu, prosincový český harmonizovaný index v meziročním vyjádření dosáhl 5,4 %, slovenský 5,1 %. Letos v lednu ale v obou zemích hodnoty těchto ukazatelů významně

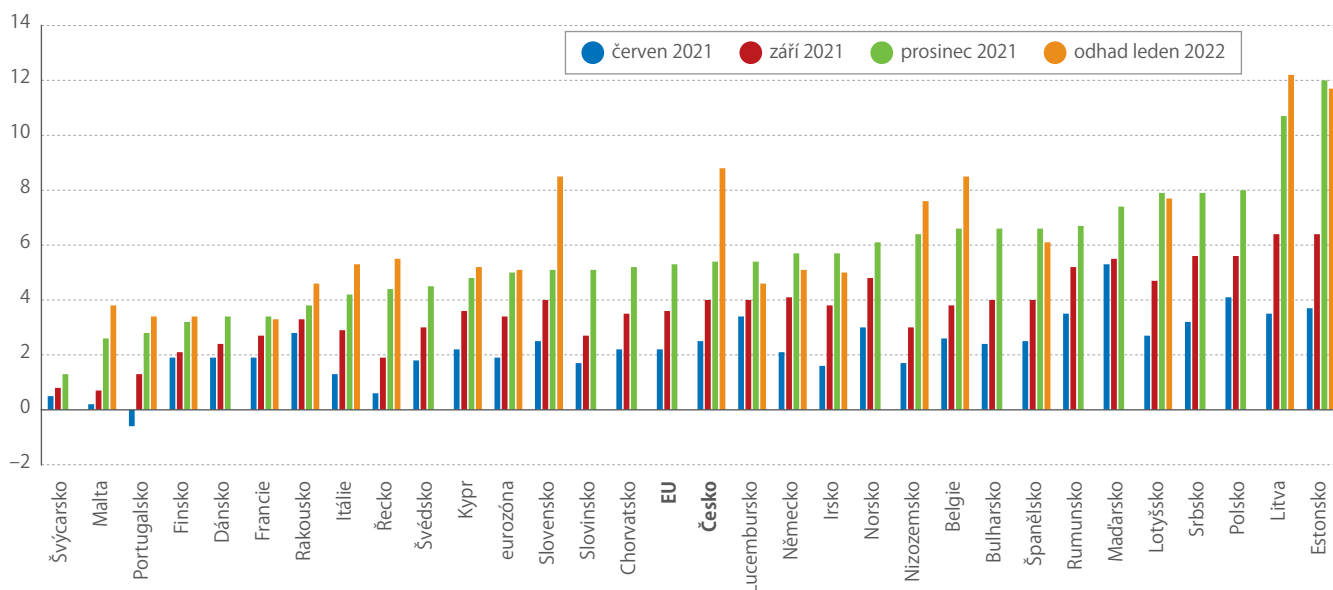
poskočily – český na 8,8 % a slovenský dle rychlého odhadu na 8,5 %.

CENY ENERGIÍ SE PROBUDILY

Detailnější pohled na harmonizovaný index v České republice vypovídá o meziročním růstu cen především v oblasti bydlení, pro kterou se v lednu meziročně zvýšil o 12,8 %, z toho energie pro bydlení dokonce o 18,2 %. Nejvíce, o 21,3 %, rostly ceny plynu a o 18,8 % také elektřiny. Naskytá se přirozená otázka, zda je tomu podobně i v ostatních zemích.

Pohled na dlouhodobý vývoj cen energií mezi lety 2000 a 2021 ukazuje, že zvláště v oblasti bydlení rostou jejich ceny dlouhodobě o něco rychleji než celková spotřebitelská inflace. Průměrně ročně rostly ceny všech energií (energie pro bydlení a pohonné hmoty) v ČR stejně jako v EU o 3,1 %, ale pro samotné bydlení v ČR o 3,9 % a v EU o 3,6 %. Přitom celková spotřebitelská inflace v tomtéž období dosahovala v ČR průměrného ročního růstu jen 2,1 % a v EU 1,8 %. Pravdou však také je, že zhruba v roce 2013 se dlouhodobý trend změnil a ceny energií svůj růst významně zmírnilly. Od té doby do roku 2021 rostly ceny energií pro bydlení v ČR pouze o 0,4 %, v EU o 1,5 %, přičemž celková inflace v tomtéž období dosahovala průměrného růstu v ČR 1,9 % a v EU 1,2 %. Můžeme tedy usuzovat, že se po několikaletém „odpočinku“ výrazný růst cen energií opět „probudil“?

MEZIROČNÍ INDEX SPOTŘEBITELSKÝCH CEN (HICP)

Zdroj: Eurostat

JAK BY PODLE VÁS MĚLY NA SOUČASNÝ VÝVOJ INFLACE REAGOVAT MZDY?

TOMÁŠ VALÁŠEK

místopředseda
odborového svazu
Kovo

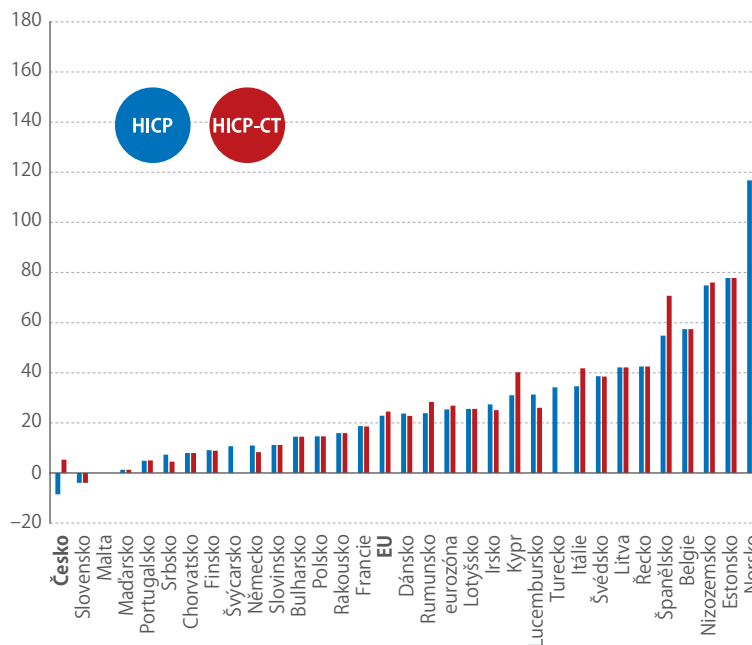

Očekáváme, že inflace v průběhu roku i nadále poroste. Statisíce rodin jsou ohroženy energetickou i jinými druhy chudoby. Mzdy by měly reálně růst, aby byla zachována základní spotřeba obyvatelstva, která může pomoci táhnout ekonomiku v některých segmentech, minimálně však o výši inflace. Mzdy proto doporučujeme tam, kde to firmy výrazně nezasáhne, zvýšit nejméně o 7%. Ne všude se to daří. Nejčastější zvyšování mzdy v kovoprůmyslu je v rozmezí 2,5 až 6%, zhruba 25% firem zvyšuje mzdy o více než 6% a jsou i firmy, v nichž sami zaměstnavatelé zvyšují mzdy o 15%. I nadále trvá velký nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců.

V mnoha státech Evropy začaly během roku 2021 ceny energií pro spotřebitele výrazně růst. Postupně se zvedaly ceny elektřiny a od druhé poloviny roku 2021 pak zejména plynu. Intenzita změn i jejich časové rozložení se však v různých zemích liší. Důvodem

MEZIROČNÍ NÁRŮST CEN ENERGIÍ PRO BYDLENÍ V PROSINCI 2021 (%)

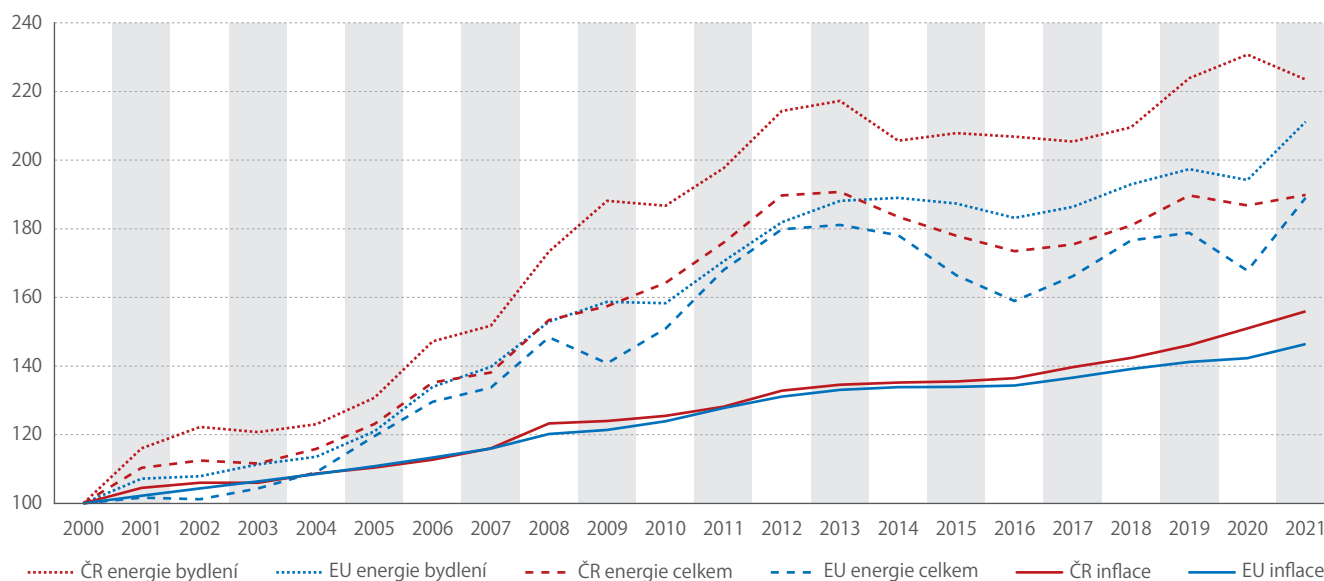
Zdroj: Eurostat

jsou například vazby na dlouhodobější kontrakty u dodavatelů a také státní regulace či zásahy. Typická byla úleva domácnostem prostřednictvím daňových slev, v Česku reprezentovaná prominutím DPH na elektřinu a plyn pro domácnosti na poslední dva měsíce roku 2021.

JAK POMOHLA STÁTNÍ POMOC

Kromě skutečného cenového růstu sledujeme rovněž alternativní cenový index skupiny elektrická a tepelná energie, plyn a ostatní paliva „v konstantních daních“ (HICP-CT), který abstrahuje od vlivu daňových změn. Znázorňuje, jak by cenový růst vypadal,

VÝVOJ CEN ENERGIÍ A CELKOVÉ SPOTŘEBITELSKÉ INFLACE (roční bazický cenový index 2000 = 100)

Zdroj: Eurostat

kdyby nepřímé daně (nejčastěji DPH) zůstaly beze změny, a jak se tedy na zatížení domácností projeví vládní opatření. Významnou podporu ze strany vlády zaznamenali u cen plynu spotřebitelé v České republice, kde došlo ke snížení cenové hladiny o 17 %, a v Itálii o 10 %. V případě cen elektřiny klesla cenová hladina nejvíce v Norsku (19 %), v České republice (17 %), ve Španělsku (13 %), na Kypru (8 %) a v Nizozemsku (5 %). V Německu, které paradoxně vykazuje vyšší HICP než HICP-CT, to není v důsledku zvýšení daní, ale proto, že k jejich dočasnému snížení došlo už v roce 2020. Návrat do původních hodnot v roce 2021 tedy způsobil zdánlivé navýšení.

Detailnější pohled do databázi Eurostatu ukazuje velkou nerovnoměrnost dosavadních cenových růstů energií pro domácnosti mezi jednotlivými státy a indikuje tak, že některé z nich zvyšování cen ještě pravděpodobně čeká. Extrémní meziroční růsty pro plyn byly v prosinci 2021 zaznamenány o 122,2 % v Estonsku, o 102,7 % v Bulharsku, o 94,4 % v Belgii, o 86,9 % v Řecku a o 86,4 % v Dánsku. Naproti tomu nulový pohyb cen vykázala Malta, a dokonce k poklesům došlo o 7,8 % v Česku a o 9,5 % na Slovensku. Nejvyšší meziroční zvýšení cen elektřiny pro domácnosti nastalo v prosinci 2021 v Norsku o 125,6 %, v Estonsku o 120,0 % a v Nizozemsku o 103,8 %. Poklesy pak byly zaznamenány v Lucembursku o 0,2 %, na Slovensku o 4,3 % a v České republice o 15 %. Celkově ceny energií pro bydlení (kam kromě plynu a elektřiny patří také pevná paliva a zejména tepelná energie) vykázaly nejvyšší růsty v Norsku o 116,8 %, v Estonsku o 77,8 %, v Nizozemsku o 74,9 %, v Belgii o 57,4 % a ve Španělsku o 54,8 %. K nejsilnějšímu poklesu došlo v Česku o 8,5 % a na Slovensku o 3,9 %.

Důkazem toho, jak se situace dramaticky mění, je skok v českých cenách v lednu 2022. Spolu s návratem DPH na původní úroveň začaly ceny energií

výrazně stoupat, a tak se Česká republika během roku 2022 dostane v celkové inflaci v evropském srovnání pravděpodobně na přednější místo.

VÝZNAM CEN ENERGIÍ ZÁVISÍ NA VÍCE FAKTORECH

Podíl cen energií na celkových výdajích domácností je v Evropě velmi rozdílný, a proto se také liší dopad růstu těchto cen na celkovou spotřebitelskou inflaci. Jaké faktory tedy určují podíl na výdaje za energie u domácností?

Patrně nejdůležitějším činitelem obecně je příjmová hladina domácností. Nejvyšší relativní váhy u energií celkem (bydlení i doprava) mají proto ve spotřebitelském koši zejména země východní Evropy s nízkou mzdovou hladinou. Nejhůře je na tom ze srovnávaných států Srbsko se 145 % ve vahách HICP pro rok 2021, ze zemí EU pak Slovensko a Lotyšsko se 141 %, v ČR je to 122 %. Opačným extrémem je Švýcarsko s vysokými příjmy domácností, pro které spotřeba energií tvoří pouhých 51 % ve vahách HICP. Jeho obyvatelé jsou tedy vůči „cenovým šokům“ energií mnohem více imunní. V důsledku skladby spotřebního koše pak hypotetické zvýšení cen energií o každých 10 % zvýší cenovou hladinu domácnostem na Slovensku zhruba o 1,4 %, v Česku o 1,2 %, ale ve Švýcarsku jen o 0,5 %.

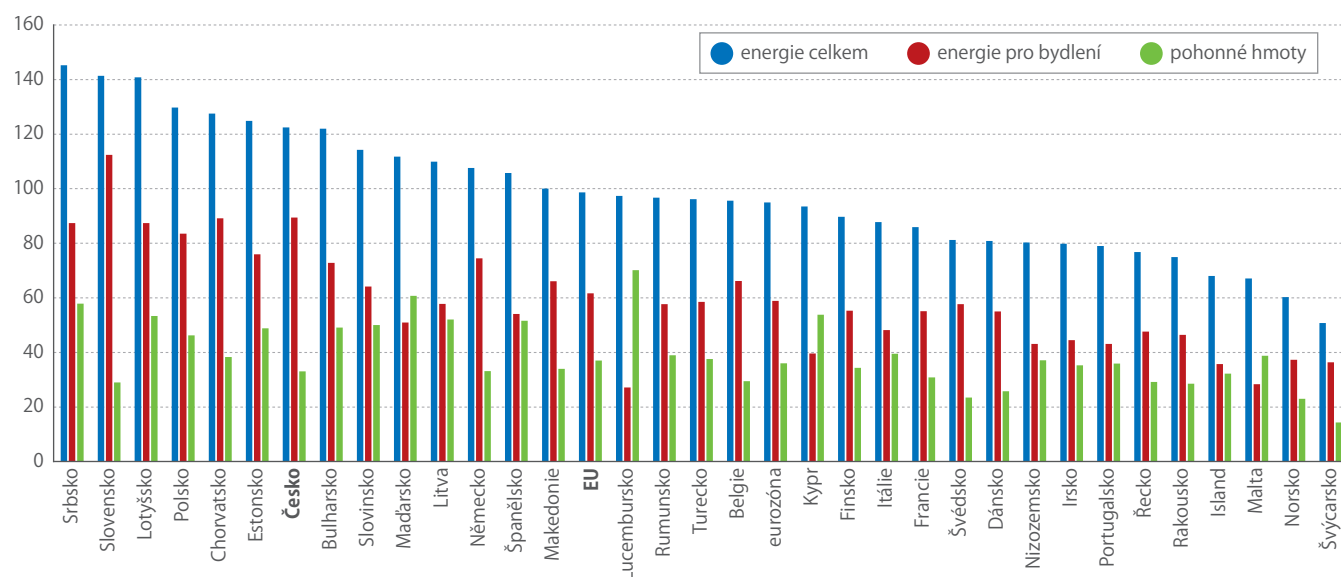
Specificky u energií pouze pro bydlení (tedy bez pohonných hmot) vykazuje nejvyšší podíl ve vahách HICP pro rok 2021 Slovensko se 112 %, Česká republika má 89 %, Chorvatsko také 89 %, Srbsko 87 %, Lotyšsko 87 % a Polsko 83 %.

Dalším významným činitelem jsou klimatické podmínky, na nichž závisí objem nutné fyzické spotřeby energie, zejména na topení. Důležitou roli hraje rovněž relativní výše cen těchto energií, která je ovlivněna podmínkami místního trhu a jeho regulace.

122 %

je relativní váha energií ve spotřebitelském koši v Česku.

PODÍL ENERGIÍ VE VAHÁCH HICP (%)

Zdroj: Eurostat

Turistika za covidu

Během dvou let pandemie posílila vazba Čechů k druhému bydlení. Největší ztráty utrpěl zahraniční cestovní ruch.

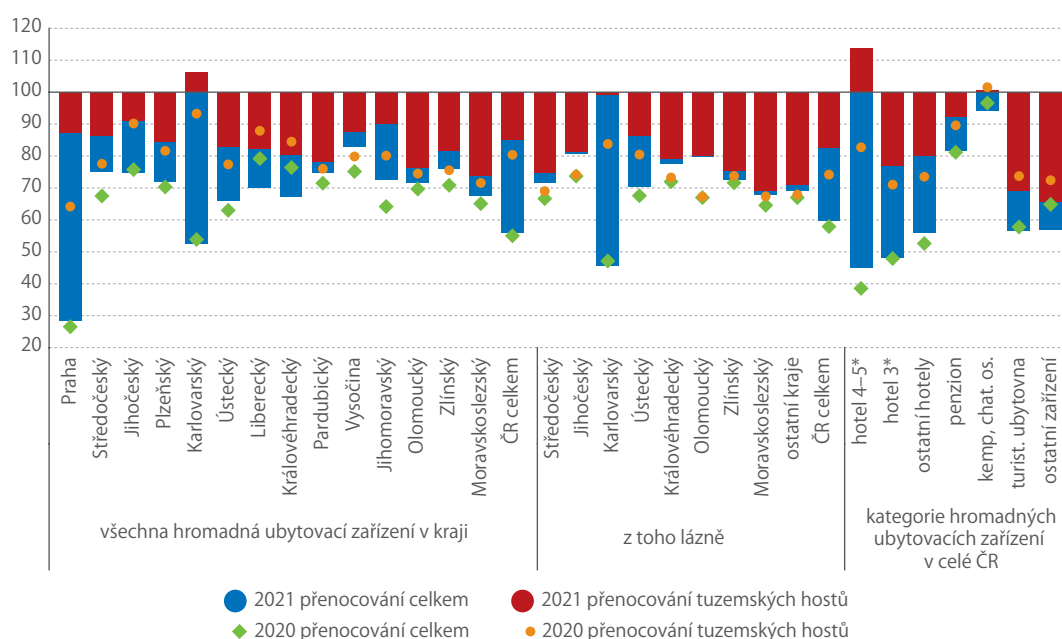
**JIŘÍ
KAMENICKÝ**
analytik ČSÚ

Citelné propady zahraniční návštěvnosti v pandemickém období byly zčásti kompenzovány rostoucí domácí poptávkou, hlavně během letních sezon. Počet delších turistických cest obyvatel ČR po tuzemsku se v létě zvýšil, cestovatelé při nich rekordně využívali vlastní rekreační objekty. Výjezdy do zahraničí se narvaly k normálu pozvolněji, Češi při nich častěji využívali osobní automobily a cesty si organizovali sami.

Poslední dva roky znamenaly pro tuzemský cestovní ruch, jenž je v mnohých segmentech významně závislý na zahraniční poptávce, hlubokou ránu. Počet všech hostů, kteří využili služeb hromadných ubytovacích zařízení v ČR, se v roce 2020 meziročně propadl o rekordních 51 %. Během krizového roku 2009 činil přítom pokles „jen“ 7 %. Přestože loni došlo díky rychlému zotavování výhradně tuzemské

POČET PŘENOCOVÁNÍ HOSTŮ V HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍCH V ČR (rok 2019 = 100)

Zdroj: ČSÚ

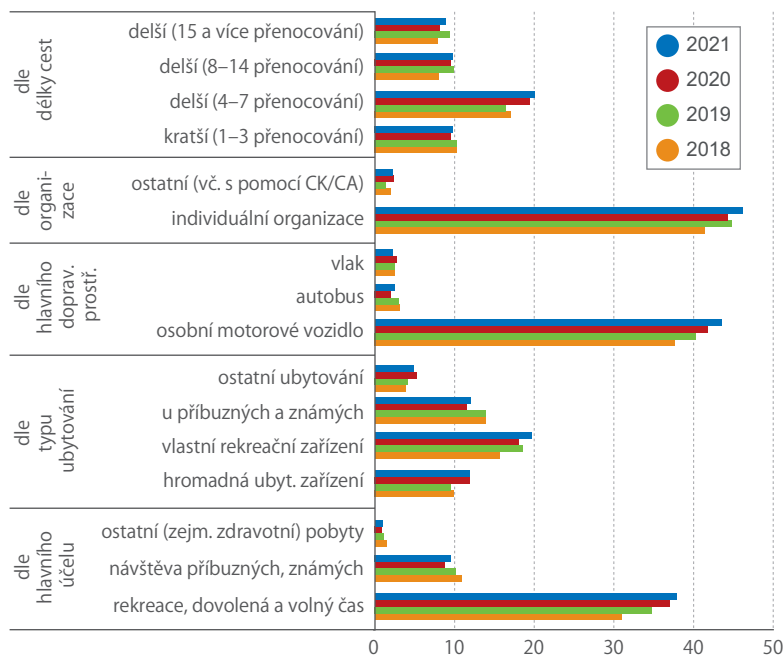
poptávky k mírnému 5% nárůstu celkové návštěvnosti, hromadným ubytovatelům v Česku chybělo ve srovnání s posledním předpandemickým rokem 10,6 milionu hostů. Jen slabou útechou mohlo být lehké prodloužení průměrné doby pobytu hostů, zčásti v důsledku citelně absentujících asijských turistů. Počet přenocování zahraničních hostů na úrovni 6,5 milionu totiž loni nedosáhl ani čtvrtiny hodnoty z roku 2019 a byl zčásti srovnatelný jen s počátkem 90. let.

Podstatně lépe na tom byl domácí cestovní ruch. Počet přenocování tuzemských hostů za loňský rok narostl o 6% a svým objemem se dorovnal alespoň roku 2016. Takřka čtyři pětiny výkonu ubytovatelů (měřeného četností přenocování) tak loni generovali hosté z tuzemska. V éře předpandemické konjunktury byl přitom poměr mezi domácí a zahraniční klientelou vyrovnaný. Výše uvedené vlivy otřásl důvěrou podnikatelů v cestovním ruchu, což mělo přirozeně negativní dopad i v oblasti zaměstnanosti. Ačkoli bylo v úhrnu do loňského prosince jen v rámci programů Covid Lázně, Veletřhy a kongresy, Ubytování či Podpora cestovního ruchu vyplaceno ze státního rozpočtu skoro 7 mld. Kč, nemohlo to zdaleka pokrýt ztráty celého odvětví. Pouze v segmentu ubytování byly totiž loni nominální tržby ve srovnání s „běžným“ rokem 2019 nižší o 52%.

DOMÁCÍ TURISTÉ SE NA LÉTO VRÁTILI

Negativní následky hlubokých propadů zahraniční poptávky pomáhal během celého pandemického období tlumit domácí cestovní ruch, především v letní sezoně. Již ve třetím čtvrtletí 2020 meziročně vzrostl počet přenocování rezidentů o 18%, z vyšší poptávky

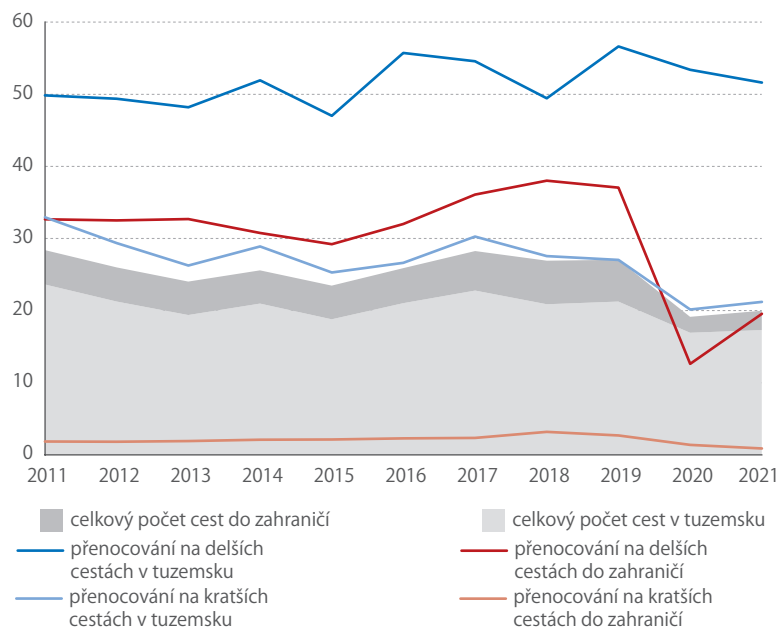
POČET PŘENOCOVÁNÍ USKUTEČNĚNÝCH OBYVATELI ČR V TUZEMSKU BĚHEM 3. ČTVRTLETÍ (mil.)

Pozn.: Zahrnuty jsou cesty s alespoň jedním přenocováním.

Zdroj: ČSÚ

TURISTICKÉ AKTIVITY OBYVATEL ČR BĚHEM 1. AŽ 3. ČTVRTLETÍ (mil. uskutečnění)

Pozn.: Kratší cesty zahrnují 1–3 přenocování, delší cesty alespoň 4 těsně po sobě následující přenocování.

Zdroj: ČSÚ

těžily všechny kraje, nejvíce Karlovarský. Přispěly k tomu i marketingové pobídky, např. slevy na vstupném v oblasti kultury. Různé cenové akce, vouchery a výhodné balíčky ubytování nalákaly Čechy ve větší míře i do hotelů vyšších kategorií, v nichž dříve tvořili spíše doplňkovou klientelu. Rychlý nástup pandemické vlny během září však letní sezonu zkrátil. Ve čtvrtém čtvrtletí 2020 se tak počty přenocování domácích hostů meziročně propadly o 62%, tedy podobně jako na jaře. K obratu došlo až během května 2021, kdy skončilo více než půlroční zmrazení v oblasti ubytování.

Přestože výrazný pokrok v očkování spojený se zjednodušením procedur u přeshraničního pohybu osob znovu mnohým obyvatelům Česka plně otevřel cesty do tradičních přímořských destinací, zájem o tuzemské pobyty nepolevil. Počty ubytovaných rezidentů v Česku i jejich přenocování se ve třetím čtvrtletí 2021 meziročně navýšily skoro o desetinu. Nejvíce z toho profitovala Praha, pokračoval i rostoucí zájem o ubytování s nejvyšším standardem. Naopak v kempech a chatových osadách se ve srovnání se silným létem 2020 ubytovalo domácích hostů méně. Navzdory zhoršené epidemické situaci nebylo ve zbylé části loňského roku cestování zásadně omezeno. Počet přenocování domácích hostů tak ve čtvrtém čtvrtletí dosáhl rekordní hodnoty a podobně jako v předchozím kvartále již převyšoval úroveň stejného období roku 2019. V úhrnu za celý rok 2021 je však patrné, že na předpandemickou hladinu se domácí návštěvnost vrátila jen v Karlovarském kraji (z velké části vlivem lázeňství). Dobře si ale v tomto ohledu vedly v Česku také kempy a spolu s nimi i hotelové ubytování s nejvyšším standardem.

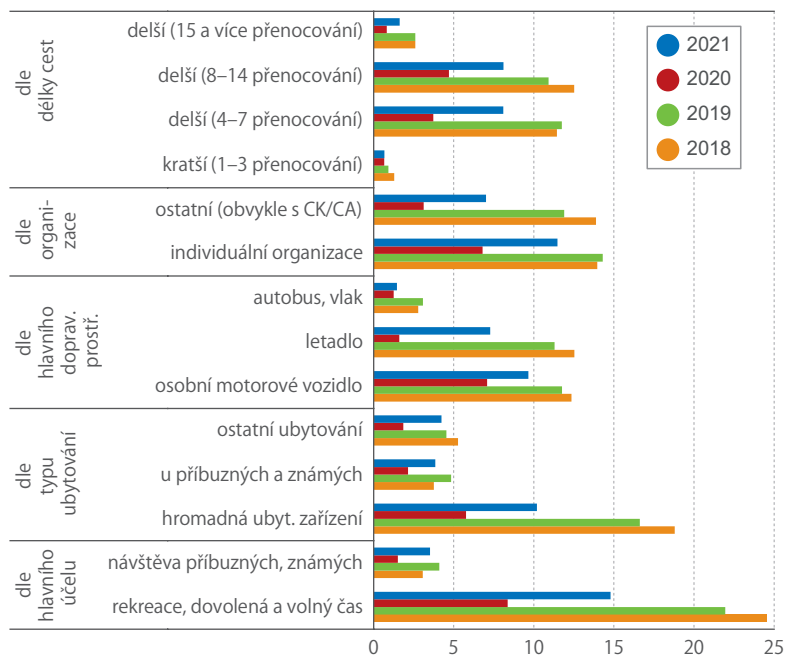
VLASTNÍ REKREAČNÍ OBJEKTY S REKORDEM

Pro získání komplexnějšího pohledu na cestování tuzemských domácností je třeba informace od poskytovatelů hromadného ubytování v Česku doplnit údaji z pravidelného výběrového šetření v domácnostech. To primárně zachycuje soukromé cesty obyvatel ČR (za účelem trávení volného času, rekreace, zlepšení zdraví, návštěvy příbuzných či známých) mimo místo obvyklého prostředí (zpravidla bydliště) trvající více než tři hodiny, ale méně než rok, jejichž frekvence je maximálně čtyřikrát za měsíc. Do šetření se nezahrnují životní rutiny spojené se zachováním standardu běžného života (pravidelné nákupy, každodenní návštěva nemocných rodičů v jiném městě). Vyloučeny jsou i jednodenní cesty spojené výhradně s nákupy, stejně jako cestování za prací (např. delší pobyt stavebních dělníků na určitém místě). Sledují se naopak služební cesty, nikoliv však ve čtvrtletním pohledu, a následující text se jimi proto nezabývá.

V roce 2020 podnikli 15letí a starší obyvatelé ČR 22,7 milionu vícedenních cest, což znamenalo meziroční pokles o třetinu. Nejméně lidé omezili delší (alespoň pětidenní) tuzemské cesty (o 9 %), naopak kratších i delších cest do zahraničí ubylo shodně skoro o 70 %. V obdobích nejtvrděších protiepidemických restrikcí nedosahovala četnost zahraničních cest dokonce ani 5 % úrovně z roku 2019. Během loňské i předloňské letní sezony byl ale počet cest po Česku s předpandemickou úrovní srovnatelný. Cestování přes hranice stále komplikovala administrativní náročnost umocněná rizikem nenadálých změn opatření v cílových destinacích či při návratu do vlasti. Ve třetím čtvrtletí 2021 se tak počty kratších i delších zahraničních cest blížily pouze 70 % úrovně roku 2019.

Letní sezona si vzhledem ke své klíčové pozici z hlediska celoročního cestování (dlouhodobě tvoří 50 až 60 % cest i přenocování) zaslouží podrobnější pohled. Počet přenocování na cestách po ČR vzrostl ve třetím čtvrtletí 2021 ve dvouletém srovnání o 5 %, a to zásluhou vyšší četnosti delších cest. Obdobně přibývalo přenocování na všech tuzemských cestách za účelem rekreace a dovolených o 9 %, ubylo naopak přespání u příbuzných a známých a pokles postihl i zdravotní pobyty. Zatímco účastníci krátkodobých domácích cest využívali k ubytování nejčastěji své známé a příbuzné, u dlouhodobých cest dominovalo ubytování ve vlastních rekreačních objektech. V nich tak lidé strávili rekordních 19,6 milionu nocí, tedy o 6 % více než ve třetím čtvrtletí 2019. Lze předpokládat, že tuto formu dovolených více preferovali starší občané, kteří jsou citlivější na zdravotní aspekty cestování a také jsou častěji vlastníky rekreačních objektů. S tím souvisí i fakt, že vzrostl podíl cest realizovaných primárně osobními motorovými vozidly (u tuzemských cest na 89 %, u zahraničních na 57 %) a také cest organizovaných čistě individuálně (97 %, resp. 61 %). U zahraničních cest se za poslední roky zvýšil podíl ubytování

POČET PŘENOCOVÁNÍ USKUTEČNĚNÝCH OBYVATELI ČR V ZAHRANIČÍ BĚHEM 3. ČTVRTLETÍ (mil.)

Pozn.: Zahrnuty jsou cesty s alespoň jedním přenocováním.

Zdroj: ČSÚ

u příbuzných a známých, počet takových cest totiž ve srovnání se třetím čtvrtletím 2019 příliš neklesl. Naproti tomu počet přenocování českých občanů v hromadných ubytovacích zařízeních v zahraničí byl nižší skoro o 40 %. Téměř 55 % všech zahraničních cest trvalo mezi 5 až 8 dny, přes 30 % pak připadalo na cesty s 9 až 15 dny pobytu. Průměrné denní náklady na jednu delší cestu do zahraničí ve třetím čtvrtletí 2021 činily 1 516 Kč a za dva roky se zvedly o 5 %, u delších cest po Česku šlo o 484 Kč a nárůst o více než 20 %.

PENÍZE NA DOVOLENOU NEMÁ PĚTINA DOMÁCNOSTÍ

Zejména kvůli financím, ale u seniorů často i vlivem horšího zdraví či obecného nezájmu o cestování, část populace žádné turistické cesty nepodniká. Z šetření o životních podmínkách uskutečněného loni na jaře plyne, že pětina domácností v Česku si nemohla dovolit zaplatit alespoň jednou ročně týdenní dovolenou pro celou rodinu. Finanční nedostupnost dovolené uváděly častěji domácnosti, jež deklarovaly obtíže vycházet s příjmy a které by nebyly s to zaplatit nečekaný výdaj. Dovolenu si takto nemohlo dopřát 63 % domácností v čele s nezaměstnanou osobou, 30 % domácností nepracujících seniorů, 37 % domácností samoživitelů, více než 20 % úplných rodin s třemi a více závislými dětmi či bezmála 30 % domácností bydlících v Ústeckém nebo Olomouckém kraji. Z pětiny domácností s nejnižšími čistými peněžními příjmy na osobu strádalo kvůli dovoleným 39 %, zhruba desetkrát více než u pětiny domácností s nejvyššími příjmy.

484 Kč

činily průměrné denní náklady na jednu delší cestu po Česku ve 3. čtvrtletí 2021.

Číst se musí umět

Žáci českých škol sice dovedou číst, ne vždy však dokážou správně porozumět textu a vyvodit z něj adekvátní závěry.

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

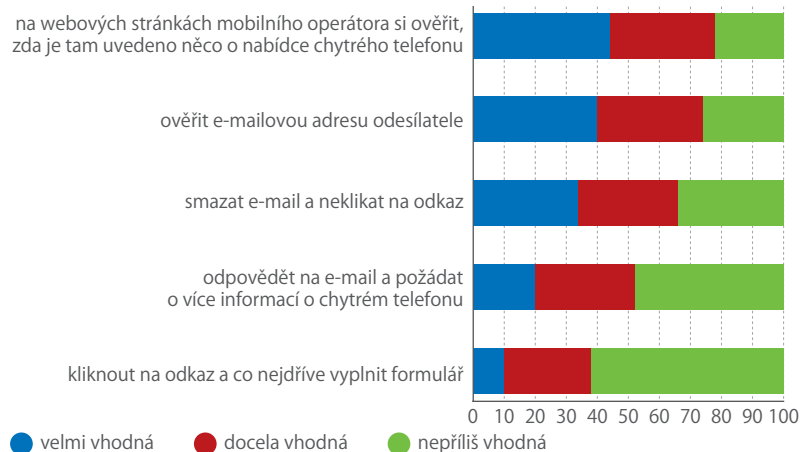
Česká školní inspekce nedávno publikovala výsledky sekundární analýzy čtenářské dovednosti žáků základních a středních škol. Analýza se zaměřovala zejména na schopnosti žáků zhodnotit kvalitu a důvěryhodnost informací, rozpoznat fakta od domněnek či názoru autora a posoudit rizika určitého chování na internetu. Prováděna byla na výstupech mezinárodního šetření PISA, které pravidelně zjišťuje úroveň a dovednosti žáků ve věku 15 let.

DÍVKY ČTOU RADĚJI NEŽ CHLAPCI

Šetření PISA ukázalo, že úspěšnost v testu čtenářských dovedností je z velké míry ovlivněna tím, jak oblíbené je u žáků čtení. Ve všech sledovaných zemích mají četbu ve vyšší oblibě dívky než chlapci, v České republice jsou však tyto rozdílné postoje velmi výrazné. Zatímco více než polovina českých dívek považuje četbu za oblíbený koníček a ráda si povídá o knihách s druhými, z chlapců považuje v Česku četbu za svůj koníček pouze necelá čtvrtina, polovina jich vnímá četbu jako ztrátu času a okolo 60 % čte, jen když musí. Celkově v České republice 45 % žáků uvedlo, že nečtou pro radost vůbec, přibližně pětina žáků se věnuje četbě pro radost nanejvýš 30 minut denně a 28 % žáků mezi 30 minutami a dvěma hodinami denně. Více než dvě hodiny tráví četbou pro radost 6 % českých žáků. Nejnižší četnost četby byla zjištěna mezi žáky nematuritních a maturitních oborů středních škol.

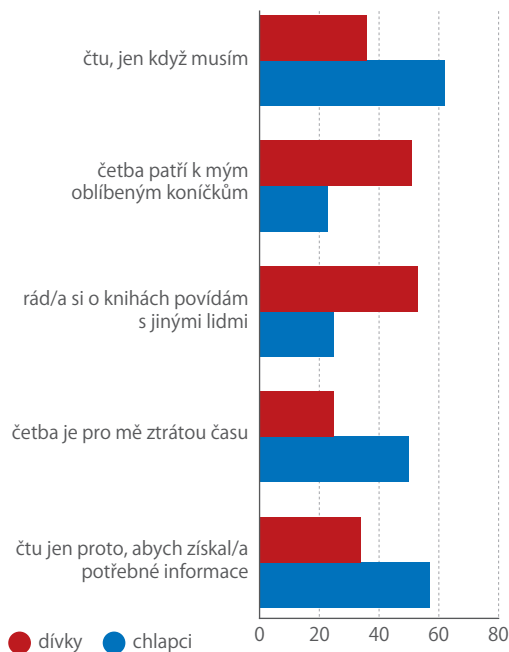
Napříč zeměmi OECD se potvrdilo, že čtení baví více ty žáky, kteří preferují tištěné knihy před elektronickými, případně dávají obě formy na stejnou

VOLBA REAKCE NA NEVYŽÁDANÝ E-MAIL OD MOBILNÍHO OPERÁTORA OZNAMUJÍCÍ VÝHRU CHYTRÉHO TELEFONU (% , ČR)

Zdroj: ČŠI, PISA 2018

ZÁJEM O ČTENÍ (% , ČR)

Zdroj: ČŠI, PISA 2018

úroveň. Tito žáci také tráví četbou více času než jejich vrstevníci upřednostňující pouze knihy v elektronickém formátu.

FAKTA OD NÁZORU NEROZLIŠÍ ANI POLOVINA

V jedné z úloh pracovali žáci s textem obsahujícím recenzi knihy Kolaps a po jeho přečtení měli posoudit sadu tvrzení. Úkolem bylo správně rozlišit, která tvrzení odkazují na fakta uvedená v knize a která vyjadřují názor autora recenze.

V průměru zemí OECD dokázalo rozlišit fakta od názorů autora 47 % patnáctiletých žáků, zatímco v České republice pouze 31 %. Nižší úspěšnost než u nás byla zjištěna pouze na Slovensku, v Koreji a v Kolumbii, naopak nejlépe si vedli žáci z USA a Velké Británie. Vyšší podíl žáků, kteří dokázali rozoznat fakta od názorů autora recenze, je v zemích, kde se s touto problematikou žáci častěji setkávají ve výuce. I v českých školách platí, že čím častěji žáci uváděli, že se ve škole učí, jak odhalit, zda jsou určité informace subjektivní nebo zkreslené, tím úspěšnější byli při řešení úlohy.

REAKCE NA NEVYŽÁDANÝ E-MAIL

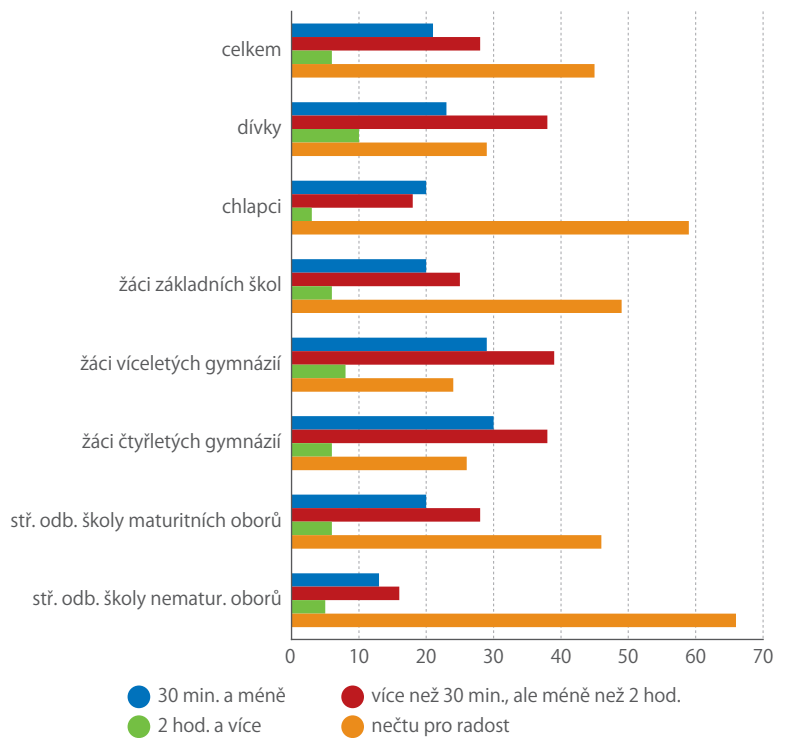
V rámci šetření PISA bylo také zjišťováno, jak jsou žáci schopni posoudit důvěryhodnost zdroje informací a jak reagují na nevyžádané e-maily. Žáci dostali

otázku, jak by se zachovali při obdržení e-mailové zprávy od známého mobilního operátora, která je informuje o výhře chytrého telefonu. K získání smartphonu stačí, když příjemce klikne na odkaz a vyplní do formuláře své osobní údaje.

Z odpovědí českých žáků vyplývá, že většina z nich považuje za vhodné ověřit si e-mailovou adresu odesílatele, případně informace o nabídce přímo na webových stránkách operátora. Přibližně třetina žáků se nicméně nedomnívá, že by bylo vhodné e-mail smazat a neklikat na odkaz. Polovina českých žáků by dle svého vyjádření na e-mail odpověděla a 38 % se domnívá, že je vhodné co nejdříve kliknout na odkaz a vyplnit formulář.

Analýza upozornila na skutečnost, že čtenářské dovednosti mají silný mezioborový význam pro celoživotní vzdělávání i pro rozvoj a uplatnění jedince a jsou důležitým předpokladem ke kritickému myšlení, řešení problémů i k funkčnímu využívání informací. Proto by jejich osvojení a rozvoji měla být ve výuce věnována patřičná pozornost. Důležité je to zejména v případě slabších žáků a žáků ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí. U nich se totiž nedostatky kumulují a následně může docházet k postupnému zhoršování čtení a s ním spojených dovedností, což se projevuje i v dalších složkách vzdělávání.

KOLIK ČASU DENNĚ OBVYKLE TRÁVÍŠ ČTENÍM PRO RADOST? (% ČR)

Zdroj: ČŠI, PISA 2018

SafeCentrum

Služby v oblasti mikrodat

pro výzkumné
a vědecké
institute

pro studenty
vysokých
škol

safecentrum@czso.cz

Jediným řešením je posunout se od střadatele k investorovi,

radí občanům, kteří chtějí ochránit své úspory před inflací, hlavní ekonom Komerční banky Jan Vejmelek.

Foto: Pavel Černý

Jaká data od ČSÚ při své práci využíváte a jak jste spokojen s jejich kvalitou a včasností?

Pro makroekonomického analytika jsou data klíčovým vstupem, makroekonomičtí analytici patří k významným uživatelům dat ČSÚ a můj tým v Komerční bance není výjimkou. Bez dostupných a spolehlivých dat se naše práce neobejde. Samozřejmostí je tedy využívání kompletních dat z národního účetnictví, k tomu pracujeme prakticky s veškerými makroekonomickými daty zveřejňovanými v měsíční frekvenci. Cenné jsou pro nás také rychlé informace, jejichž prostřednictvím ČSÚ nabízí nejenom samotnou datovou sadu, ale i komentář nad rámec standardního datového výstupu. A významný zdroj informací pro

tvorbu krátkodobých prognóz představují konjunkturální šetření.

V oboru se pohybuji již více než dvacet let a z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že v oblasti kvality poskytovaných údajů patří ČSÚ opravdu ke světové špičce. Obrovská šíře rychle dostupných dat nám připadá téměř jako samozřejmost, ale pouze do té doby, než jako analytik potřebuji obdobná data ze zahraničí. V této souvislosti musím uvést obrovskou výhodu informací z ČSÚ z pohledu zahraničního uživatele – anglická mutace v podstatě plně odpovídá té české. To si člověk uvědomí, až když hledá data na stránkách některých zahraničních statistických úřadů a zjistí, že v angličtině je

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

dozvíme, zda spotřebitelé mají, či nemají obavy z růstu cen, případně jestli podniky hodlají zdražovat, ale o kolik, to už přímo nezjistím.

Tématem hodným pozornosti jsou rovněž investiční záměry firem. Určitě by bylo zajímavé získávat v rámci konjunkturálních průzkumů, ideálně na měsíční bázi, informace o tom, jak se mění záměry firem investovat.

V Komerční bance jste zodpovědný za makroekonomické analýzy a prognózy. Na jak dlouho dopředu tyto prognózy provádíte a jak se pak shodují s realitou?

Makroekonomická prognóza je mimo jiné podkladem pro tvorbu strategických plánů banky. Ty mají typický horizont pět let. Při makroekonomickém modelování předpokládáme, že to je dostatečně dlouhá doba pro návrat klíčových ekonomických veličin na rovnovážné úroveň. Týká se to hlavních makroekonomických agregátů a finančních proměnných, jako jsou kurz koruny či úrokové sazby. Pětiletou projekci revidujeme a detailněji o ní diskutujeme zpravidla jednou ročně. Každý kvartál pak připravujeme detailní makroekonomickou analýzu na aktuální rok a rok nadcházející. Na jejím základě pak management banky připravuje plán na další rok. Při přípravě analýz se na ekonomiku snažíme dívat pohledem centrálních bankéřů, kteří rozhodují o nastavení klíčových úrokových sazeb a nepřímo, někdy i přímo, o vývoji kurzu koruny. Naším úkolem je snažit se kroky ČNB předvídat. A právě srovnání s prognózou ČNB následně rozhoduje o úspěšnosti naší prognostické práce. V neposlední řadě vytváříme krátkodobé předpovědi měsíčních či kvartálních ukazatelů valné většiny indikátorů, ke kterým ČSÚ publikuje rychlé informace. V tomto případě se úspěšnost hodnotí ve vztahu k průměrnému tržnímu očekávání, respektive ke konkurenci kolegů analytiků z ostatních bank.

Můžete uvést nějaký příklad, kdy se vaše prognózy s realitou výrazně rozešly a co bylo důvodem této nepřesnosti?

Pro příklad netřeba chodit do dávné minulosti. Asi jsme nebyli jediní, kdo v pandemické recesi předpokládal její protiinflační charakter. Pravdou byl ale úplný opak. Vládní protipandemická opatření podporující poptávku dohromady s omezeními na nabídkové straně nakonec působily významně proinflačně.

Kdy a na jaké úrovni se podle vás růst inflace zastaví? Na jakých okolnostech to nejvíc závisí?

Rozhovor děláme ještě před znalostí lednových statistik vývoje spotřebitelských cen. Ty nastaví laťku pro letošní rok. Zároveň je u nich obrovská nejistota, jak výrobci a obchodníci při stanovování ceníků zohlední všechny rostoucí náklady od materiálů a surovin až po dražší pracovní sílu. Naše aktuální prognóza počítá s kulminací cenové dynamiky během prvních měsíců letošního roku, která může v meziročním srovnání dosáhnout i lehce dvouciferné hodnoty. Druhá polovina

dostupná třeba pouze třetina informací ve srovnání s domácím jazykem.

Máte nějaký námět na zpřesnění či rozšíření dat, která ČSÚ zveřejňuje?

Pandemie ukázala, že i situace v ekonomice jako celku se může měnit téměř ze dne na den. Za těchto okolností se samozřejmě zvyšuje relevance vysokofrekvenčních dat. Typickým příkladem je denní statistika o vývoji spotřeby elektřiny či například denní data o výběru mýtného. Obecně indikátorů publikovaných častěji než měsíčně příliš není, takže tady prostor pro rozšíření datových sad ze strany ČSÚ určitě vidím.

Další oblastí, která skýtá obrovský potenciál, je pustit se více do měkkých či vpřed hledících indikátorů. V rámci konjunkturálních šetření bych uvítal dotazy na konkrétní inflační očekávání respondentů, a to jak spotřebitelů, tak i podnikatelů. Nyní se pouze

Z hlediska finanční stability nepředstavuje současné vzednutí inflace pro české banky problém.

roku by měla být ve znamení svižného poklesu směrem k pěti až šesti procentům. V tomto směru by mělo působit rozvolnění úzkých hrdel v globálním výrobním řetězci, silnější koruna i vyšší úrokové sazby ČNB a doufejme méně expanzivní fiskální politika.

Jak velký vliv na vývoj inflace v Česku mají opatření ČNB a nakolik inflace u nás závisí na mezinárodním vývoji, který ČNB není schopna ovlivnit?

Je zřejmé, že oba faktory jsou tady přítomné. Pohled primárně na vývoj cen průmyslových výrobců v eurozóně, zejména v Německu, a na naše dovozní ceny jednoznačně ukazuje, že z vnějšího prostředí si inflační tlaky dovážíme. Na straně druhé je rovněž patrný vliv domácích faktorů – primárně vývoje mezd a extrémně uvolněné fiskální politiky. Je zřejmé, že kvůli potížím ve výrobním řetězci s nedostatkem některých komponent, typickým příkladem jsou čipy při výrobě automobilů, je nabídková strana ochromená a není schopna reagovat na silnou poptávku. Výsledkem je logicky tlak na růst cen.

Co všechno může vysoká inflace následně vyvolat? Jaká největší rizika hrozí ekonomice a domácnostem?

Zdražování je citlivé téma, které má nejenom ekonomické, ale i sociální a politické konsekvence. I když jsme inflaci v podstatě více než dvě dekády nepovažovali za problém a po evropské dluhové krizi se centrální banka obávala spíše deflace, dnes je zřejmé, že na zvyšování cen jsou domácnosti i firmy velmi citlivé. Problémem je zejména neočekávanost takového vývoje. Je zřejmé, že inflace způsobuje ekonomické i sociální pnutí – ohrožuje rentabilitu dlouhodobých investic, znevýhodňuje střadatele i věřitele či domácnosti s pevným příjmem. Z hlediska dalších možných dopadů je ale nyní klíčové, do jaké míry budou zvýšené inflační tlaky přetrvávat a zda budou vyžadovat utaženější měnovou politiku.

Co byste doporučoval v tomto období lidem, kteří jsou schopni měsíčně uspořit jednotky tisíc korun? Kam je mají vložit, aby úspory neztrácely hodnotu?

Vzhledem k tomu, že inflace střadatele znevýhodňuje, je v podstatě jediným řešením posunout se od střadatele k investorovi, tedy alespoň částečně své úspory investovat. Při tom je samozřejmě potřeba počítat s tržním rizikem a je nutné se věnovat diverzifikaci. I vzhledem k uvažované částce by bylo vhodné zamyslet se nad investicemi prostřednictvím fondů. Podle ochoty podstupovat riziko pak vybírat od fondů peněžního trhu či s kapitálovou garancí přes dluhopisové až k akciovým či realitním.

Jak si před znehodnocením chrání své peníze banky?

Ochrana před finančními riziky včetně inflace patří k základním funkcím bank, a to jak ve vztahu

ke klientům, tak i pro vlastní pozice. Vlastní řízení aktiv a pasiv banky má v každé bance na starosti tým ALM (Assets and Liabilities Management). Ten cílí k takovému rozložení pohledávek a závazků banky, aby bylo optimalizováno riziko vyplývající z měnicích se úrokových sazeb, měnových kurzů a dalších finančních parametrů. Konkrétní nastavení pro rozložení aktiv a pasiv pak odráží celkovou strategii a rizikový apetit banky. V této souvislosti je nutno podotknout, že obecně je český bankovní sektor velmi konzervativní, což platí i pro oblast řízení rizik.

Jinak z účetního pohledu platí, že velikost pohledávek rovná se velikosti závazků a vlastního kapitálu. Pohledávky i závazky se inflací znehodnocují v podstatě stejně a na znehodnocení vlastního kapitálu si banka musí vydělat.

Mají banky v Česku své peníze zajištěné dobře? Nehrozí při dalším růstu inflace krachy některých bank či finančních institucí?

Tady je třeba vyzvednout důležitou roli regulace a dohledu ze strany centrální banky. Obecně lze říci, že nastavení rizikovosti řízení aktiv a pasiv rozhodně není výsledkem samovolného rozhodnutí jakékoliv banky, ale podléhá přísným požadavkům a dohledu ze strany dozorového orgánu, tedy České národní banky. Ta je na mezinárodních finančních trzích respektována jako důsledný a relativně přísný regulátor. ČNB požaduje, aby vlastní pozice bank odpovídaly obezřetně nastaveným požadavkům, včetně odolnosti v rámci hypotetických nebo historických zátěžových scénářů. A závěr je podle mě zřejmý – z hlediska finanční stability nepředstavuje současné vzvednutí inflace pro české banky problém. Stresové scénáře s takovými variantami počítají.

Nastartování ekonomiky a oživení trhu by měl pomoci přechod českého hospodářství z tzv. montoven na sofistikovanou produkci s vysokou přidanou hodnotou. Probíhá u nás tento přechod dostatečně rychle?

Ano, je to nezbytný proces pro nastartování další vlny konvergence české ekonomiky směrem k eurozóně. Je to trend, který je v české ekonomice pozorovatelný již, řekl bych, od konce evropské dluhové krize. Pandemická krize spoustu strukturálních změn v ekonomice urychlila, a to na globální, evropské i naší lokální úrovni. Pro nás je opravdu klíčové, aby nám neujel vlak. Musíme využít šance v podobě prostředků rozvojových a strukturálních fondů, které nabízejí evropské instituce, i možnosti financování z národních zdrojů. Klíčová je tady také politická podpora ze strany vlády, politika vymezování se proti evropské politice může jenom uškodit. Obecně cesta k vyšší přidané hodnotě vede přes vzdělání, kam by též mělo mířit úsilí naší politické reprezentace.

Jak hodnotíte vývoj státního dluhu? Jsou opatření navrhovaná současnou českou vládou dostatečná pro to, abychom v příštích letech zabránili nutnosti použít tzv. dluhovou brzdu?

»

Ministerstvo financí musí letošní rok využít k tomu, aby nás již rozpočet pro rok 2023 umístil na cestu opačným směrem než k dluhové brzdě.

Ing. Jan Vejmělek, Ph.D., CFA

Dostatečná zatím rozhodně nejsou. Na prosazení zásadních kroků směrem k udržitelné fiskální konsolidaci zatím nová vláda neměla čas. Pro trhy je ale důležitý i signál, který současná vláda vysílá – totiž že považuje problém dlouhodobé udržitelnosti tuzemských veřejných financí za jednu ze svých priorit. Klíčový bude z tohoto pohledu letošní rok, který musí Ministerstvo financí využít k tomu, aby nás již rozpočet pro rok 2023 umístil na cestu opačným směrem než k dluhové brzdě. Pro dlouhodobou stabilizaci pak bude důležitý i postoj k financování důchodů a zdravotnictví a k investicím do vzdělání.

Jak se podle vás bude vyvíjet letos a v příštím roce nezaměstnanost v Česku a v Evropě? Jaké faktory ji nejvíce ovlivní?

Vývoj na trhu práce je pro nás velkým překvapením. Z pohledu domácností se jedná o veskrze pozitivní situaci, opačné to je samozřejmě pro zaměstnavatele. Pandemická recese neznamenal nijak dramatické zhoršení situace na trhu práce a platí to jak v případě hodnocení zaměstnanosti, tak i pokud jde o výdělky. A tady je třeba ocenit práci předchozí vlády a jednotlivých programů Antivirus, díky nimž se podařilo zaměstnanost udržet. Z pohledu zaměstnavatelů je ale situace poměrně tristní, přehřátý trh práce z období před pandemií je zpět. Nyní na něm navíc chybí mnohem více zahraničních pracovníků. Předpokládáme, že nezaměstnanost půjde u nás během letoška a příštího roku lehce dolů. V Evropě jako

celku o přehřátém trhu práce hovořit nelze. Po pandemii obnovený hospodářský růst by měl přispívat k poklesu tamní nezaměstnanosti. I když například v Německu či Rakousku známky vyčerpaného trhu práce začínáme také pozorovat.

V souvislosti se změnami klimatu se mluví o tom, že lidé v rozvinutých zemích by měli omezit svou spotřebu. Souhlasíte s tímto názorem? Kde konkrétně bychom měli a mohli naši spotřebu omezit?

Takový soud podle mě nepřísluší ekonomům, kteří především provádějí střednědobé prognózování. Pro ně je důležitý zejména odhad toho, zda k takové změně chování u ekonomických subjektů bude docházet, či nikoliv.

Pokud odpovím jako Jihočech, který má celoživotně pozitivní vztah k přírodě, stačí podle mě používat i v této otázce selský rozum. Zamýšlet se nad tím, jestli opravdu to všechno, co chceme, také potřebujeme. Snížení konzumu obecně nemusí nutně znamenat obrat k horšímu. V současné situaci má navíc umírněná spotřeba i pozitivní dopady do finanční situace domácností. Kroky k umírněnější spotřebě může dělat každý z nás v běžném životě, ať už je to v rámci nakupování, nebo spotřeby energií. Pěkný trend a vlastně návrat k běžným zvyklostem vidím v poslední době například v tom, že než něco vyhodíme a koupíme věci nové, třeba spotřebiče nebo oblečení, zkusíme je opravit, vyměnit nebo darovat.

Vystudoval Fakultu financí a účetnictví VŠE v Praze. V roce 2003 dokončil na téže fakultě doktorské postgraduální studium a následně absolvoval postgraduální studium na CFA Institute. Působí jako odborný asistent a lektor na katedře měnové teorie a politiky Fakulty financí a účetnictví VŠE, je členem výboru pro rozpočtové prognózy Národní rozpočtové rady a členem vědeckého grémia České bankovní asociace. V Komerční bance pracuje od roku 1998, od roku 2010 na pozici hlavního ekonom a vedoucí ekonomického a strategického výzkumu. Zde má na starosti přípravu analýz a prognóz vývoje české a slovenské ekonomiky a lokálních finančních trhů.

Historická statistická ročenka ČSSR

Vydavatel: Federální statistický úřad ČSSR

Účelem unikátní publikace vydané v roce 1985 bylo vytvořit co nejdelší ucelený soubor časových řad ze všech úseků statistiky a všech dostupných statistických údajů a zpřístupnit je v jednom zdroji. Ročenka proto obsahuje data dokumentující hospodářský a sociální vývoj od roku 1918 do roku 1983. Je rozdělena na dvě části. První přináší údaje od roku 1945 do roku 1983, a to za území celého Československa, a dále odděleně za Česko i Slovensko. Druhá část mapuje období první republiky, konkrétně léta 1918–1937. Údaje za Česko a Slovensko zde však nenajdete, nepřihlíželo se ani k území Podkarpatské Rusi a z historických důvodů chybějí data z období německé okupace, kdy bylo statistické sledování výrazně omezeno a utajováno.

ODKAZ BUDOUCÍM STATISTIKŮM

Iniciátorem ročenky byl tehdejší místopředseda ČSÚ Václav Čáp, který pro ni napsal základní osnovu a založil redakční radu, v jejímž čele stál. Kromě organizačních povinností byl také autorem několika kapitol, zejména o první republice. Autorský kolektiv sestával až na několik výjimek ze zaměstnanců statistického úřadu. Členy redakční rady byli šéfové jednotlivých odborů a vedoucí zejména svodných útvarů. „Historická ročenka byla zamýšlena jako pamětní odkaz jedné generace statistiků pro využití jejich následovníkům,“ vysvětluje hlavní motivaci pro její vznik Jana Bondyová, tehdejší tajemnice redakční rady.

Na statistické odborníky připravující ročenku však čekala obtížná práce. Museli si poradit například s tvorbou dlouhých časových řad u cenových statistik. Jejich sestavení totiž komplikovaly měnové reformy, které Československo v průběhu svých moderních dějin zažilo, četné metodické a další změny i různé cenové základny pro propočty indexů.

Unikátnost publikace spočívala ve faktu, že do té doby žádný jiný evropský statistický úřad podobnou historickou ročenku nevydal. V polovině 80. let, kdy vznikla, existovala pouze její obdoba v USA. Jejím vzniku napomohla i dlouhá existence samostatného

statistického úřadu v naší zemi, založeného již v roce 1919, kterou se jiné státy nemohou chlubit.

I když ročenka vznikala v době normalizace, na překážky ze strany tehdejších představitelů komunistického vedení nenarážela. Nepřinášela totiž žádné nové údaje, pouze ty, které byly již dříve publikované. Autoři vycházeli zejména ze statistických ročenek pravidelně vydávaných od roku 1957 a dalších publikací statistického úřadu. Spolupracovali rovněž se slovenským statistickým úřadem a dalšími institucemi, jako byla ministerstva, vysoké školy a výzkumné ústavy, včetně zahraničních.

Po vydání v roce 1985 zaznamenala ročenka velký úspěch mezi odbornou i laickou veřejností. Velmi dobrým pomocníkem byla a dosud je zejména pro vysokoškolské studenty, kteří využívají dlouhé časové řady údajů ve svých diplomových pracích. Částími uživateli jsou rovněž novináři píšící o realitách dob minulých.

Ročenka je pro zájemce dostupná mimo jiné v Ústřední statistické knihovně v pražské centrále ČSÚ.

CESTOVNÍ MAPA STATISTIKY PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Vydavatel: Evropská ekonomická komise OSN

Publikace si klade za cíl poskytnout členům vnitrostátních statistických systémů a dalším zúčastněným stranám návod, jak měřit dosahování cílů a záměrů udržitelného rozvoje popsaných v Agendě 2030.

bit.ly/3BDm9vz

PSYCHIATRICKÁ PÉČE 2020

Vydavatel: ÚZIS

Podrobné statistické informace o stavu a vývoji psychiatrické péče v ČR. Hlavním zdrojem dat je Národní registr hrazených zdravotních služeb, který shromažďuje data vykázaná poskytovateli zdravotním pojišťovám.

bit.ly/35khUIY

SLOVENSKÁ REPUBLIKA V ČÍSLACH 2021

Vydavatel: Štatistický úrad SR

Vybrané statistické informace ilustrující demografický, ekonomický a sociální vývoj Slovenska. Publikovaná data jsou doplněna o odkazy na databáze na webu ŠÚSR, kde je možné dohledat podrobnější a související informace.

bit.ly/355vPTx

PUBLIKACE ČSÚ

tištěná online

Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin (2021)

Přehled celkové sklizně a sklizně z jednoho hektaru u jednotlivých plodin, počtu ovocných stromů a sklizně ovoce. V publikaci je uveden i přehled o spotřebě hnojiv.

Česká republika v mezinárodním srovnání (2021)

Široké spektrum údajů zahrnuje např. informace o obyvatelstvu, trhu práce, životní úrovni, národních účtech, financích, cenách, průmyslu, zahraničním obchodě, službách nebo životním prostředí.

Indexy cen zemědělských výrobců (2021)

Podrobná roční informace o vývoji indexů cen zemědělských výrobců včetně porovnání průměrných cen výrobců potravinářského průmyslu a spotřebitelských cen vybraných potravinářských výrobků.

Indexy cen tržních služeb v podnikatelské sféře (2021)

Souhrnné a podrobné informace o vývoji vybraných indexů cen tržních podnikatelských služeb v členění do sekcí a oddílů dle klasifikace produkce CZ-CPA. Ceny jsou očištěny od DPH.

Ukazatele výzkumu a vývoje (2020)

Podrobné mezinárodně srovnatelné roční údaje o výši a struktuře výdajů na výzkum a vývoj a o počtu a struktuře zaměstnanců výzkumu a vývoje. Data jsou členěna podle sektorů VaV, územní působnosti, velikosti a dalších charakteristik sledovaných subjektů.

www.czso.cz | objednavky@czso.cz

KALENDÁŘ: Rychlé informace

DUBEN 2022

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

1 PÁ

Deficit a dluh vládních institucí (4. Q 2021)
Notifikace deficitu a dluhu vládních institucí (2021)

5 ÚT

Maloobchod (2/2022)
Průmysl (2/2022)

6 ST

Stavebnictví (2/2022)
Zahraníční obchod se zbožím (2/2022)

11 PO

Indexy cen vývozu a dovozu zboží (2/2022)
Indexy spotřebitelských cen – inflace (3/2022)

20 ST

Indexy cen výrobců (3/2022)

22 PÁ

Notifikace deficitu a dluhu vládních institucí (2021 – notifikováno Eurostatem)

25 PO

Konjunkturální průzkumy (4/2022)

29 PÁ

Předběžný odhad HDP (1. Q 2022)

Ekonomika se vrací do běžnějších kolejí

Ohlédnutí za předchozími dvěma roky v české ekonomice z pohledu sektorových účtů.

KAROLÍNA ZÁBAJKOVÁ
analytička ČSÚ

Covidová pandemie silně poznamenala chod domácí i globální ekonomiky. Nejviditelnějším projevem ve statistice sektorových účtů se stal prudký nárůst úspor domácností, změny se však nevyhnuly ani dalším sektorům. V některých aspektech se ekonomika vrací do předpandemických kolejí, došlo ale také k událostem, které mohou mít dlouhodobější dopad.

STABILIZACE NEFINANČNÍCH PODNIKŮ POMOCÍ DOTACÍ

Příchod pandemie se na jaře 2020 projevil hlubokým propadem hrubé přidané hodnoty nefinančních podniků o 83,0 mld. Kč, reálný pokles dosáhl 14,1%. Ve druhém čtvrtletí 2020 k poklesu nejvíc přispívaly uzavírky v průmyslu. Ty se v dalších vlnách pandemie neopakovaly a tíha krize pak nejvíc dopadala na služby a obchod. Podle dostupných údajů se sice ekonomika zotavuje, zatím se ale nepodařilo nabranou ztrátu zacelit a HPH nefinančních podniků ve třetím čtvrtletí 2021 reálně zaostávala za předkrizovou úroveň.

Se stabilizací ekonomické situace podniků souviselo ve druhém čtvrtletí 2020 prudké zvýšení objemu poskytovaných dotací. Ty zahrnovaly například platby v rámci programů Covid nájemné nebo Covid ubytování. Ve druhém čtvrtletí 2020 bylo vyplaceno meziročně o 14,6 mld. Kč dotací více a vrcholu dosáhly dotace na přelomu let 2020 a 2021. Ve čtvrtém čtvrtletí byly dotace meziročně vyšší o 18,3 mld. Kč a v prvním čtvrtletí 2021 o 23,8 mld. Kč. Potřeba krizové podpory se následně snížila, přesto však zůstala

položka dotací ve třetím čtvrtletí 2021 výrazně vyšší, než bývá pro tento kvartál obvyklé.

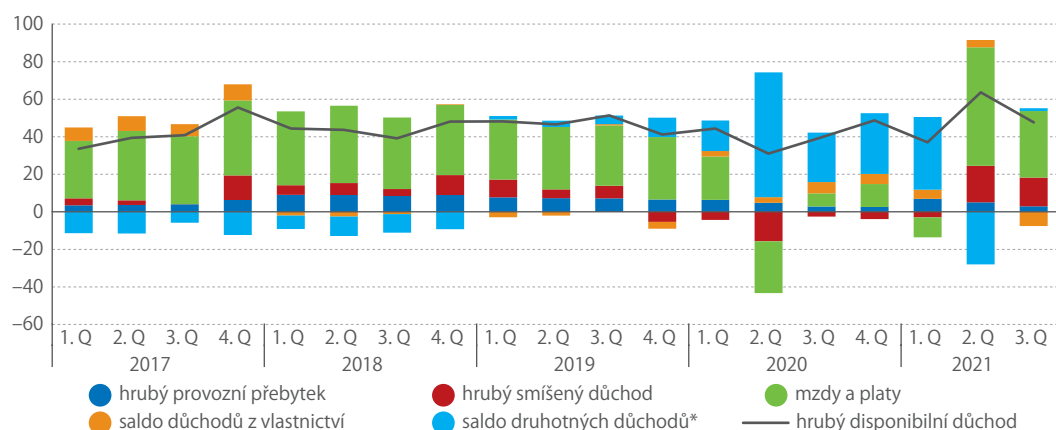
Znatelně zbrzdila investiční aktivita nefinančních podniků, která je velmi citlivým indikátorem nálad a obav ohledně budoucího ekonomického vývoje. S výjimkou druhého čtvrtletí 2021 se výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu nefinančních podniků meziročně propadaly, míra investic, tedy podíl investic na hrubé přidané hodnotě, tak v průběhu posledních dvou let klesla na rekordně nízkou úroveň. Ve třetím čtvrtletí sezonně očištěná míra investic nefinančních podniků činila 25,7%, zatímco těsně před příchodem pandemie, ve čtvrtém čtvrtletí 2019, to bylo 31,0%.

PŘÍJMY DOMÁCNOSTÍ ROSTLY I V PANDEMII

Příjmy domácností z pohledu národního účetnictví reprezentuje položka hrubého disponibilního důchodu. Ta sestává z mezd a platů, které tvoří její největší část a domácnosti je získávají jako zaměstnanci. Drobným podnikatelům zařazeným do sektoru domácností náleží hrubý smíšený důchod. Hodnotu produkce domácností pro vlastní spotřebu, imputované nájemné a poskytování služeb bydlení zachycuje hrubý provozní přebytek. Domácnosti jsou zároveň příjemci různých sociálních dávek, kromě sociálních podpor se jedná zejména o starobní důchody. Poměrně malou část příjmů domácností představují v českých podmínkách zisky z vlastnictví (úroky a zisky z investic).

Na druhé straně domácnosti do sociálního systému přispívají svými sociálními příspěvky

MEZIROČNÍ ZMĚNA HRUBÉHO DISPONIBILNÍHO DŮCHODU DOMÁCNOSTÍ A JEHO SLOŽEK (mld. Kč)

* saldo sociálních dávek a příspěvků a ostatních transferů minus běžné daně zaplacené domácnostmi
Zdroj: ČSÚ

a zaplacenými daněmi. Do hrubého disponibilního důchodu domácností se tak počítá výsledné saldo, tedy obdržené sociální příspěvky a dávky, od kterých je odečtena suma odvedených příspěvků zaměstnanců a zaměstnavatelů a běžné daně zaplacené domácnostmi.

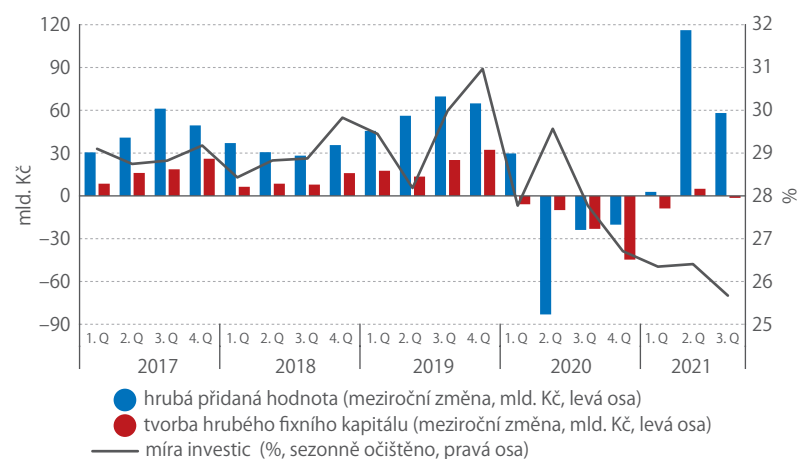
V posledních několika letech před propuknutím pandemie covidu-19 byl růst příjmů domácností tažen vpřed zejména příznivým vývojem mezd a platů. To se změnilo hlavně ve druhém čtvrtletí 2020, které nejvíce zasáhla omezení obchodu a služeb a přerušení provozu v části průmyslu.

Propad mezd a platů, který korespondoval s poklesem odpracovaných hodin, byl kompenzován výdaji z vládních programů (Antivirus). Prostředky z těchto programů se započítávaly do položky sociálních příspěvků zaměstnavatelů, která ve druhém čtvrtletí 2020 v kontrastu s klesajícími mzdami prudce vzrostla. Zároveň se zvýšil objem sociálních dávek vyplacených domácnostem – v tom hrály roli starobní důchody, ale také vyšší platby za ošetrovné a nemocenské. Kromě toho domácnosti v souvislosti s propadem mzdových příjmů platily méně daní. To vše ve výsledku celkově stabilizovalo jejich příjmy. Meziroční růst hrubého disponibilního důchodu domácností ve druhém čtvrtletí znatelně zpomalil, v dalších kvartálech se ale vrátil na předchozí úroveň.

Poměrně výrazný příspěvek salda druhotných důchodů k růstu hrubého disponibilního důchodu se pak udržoval i v dalších čtvrtletích. S tím, jak se ve vlnách vracela epidemie a také vládní restrikce, trvala i role souvisejících vládních výdajů. Příspěvek už ale nebyl tak silný jako na jaře 2020, protože nedošlo k dalšímu přerušení výroby v průmyslu.

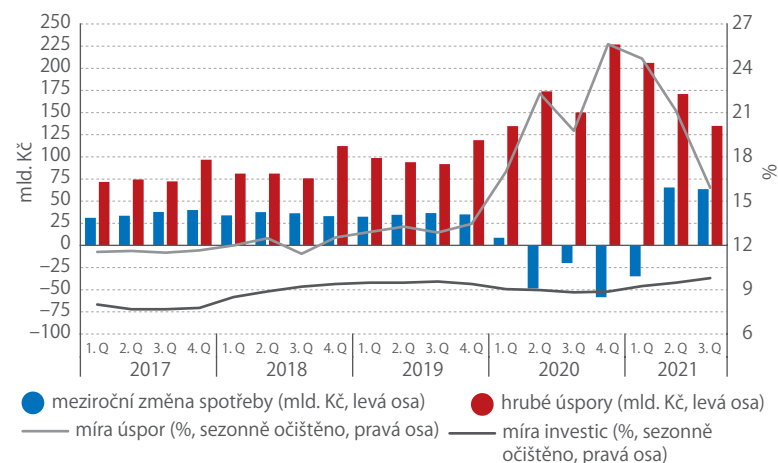
Citelný zásah pandemií byl patrný v případě drobných podnikatelů zařazených do sektoru domácností. Jejich hrubý smíšený důchod se na jaře 2020 výrazně meziročně propadl a v poklesu setrval i v dalších kvartálech. Naopak hrubý provozní přebytek domácností (podpořený růstem imputovaného nájemného) v průběhu celé krize rostl.

MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE NEFINANČNÍCH PODNIKŮ

Zdroj: ČSÚ

VYBRANÉ UKAZATELE HOSPODAŘENÍ DOMÁCNOSTÍ

Zdroj: ČSÚ

Zrušení opatření a návrat k běžnému fungování ekonomiky byl také spojen s posílením růstu mezd a platů a rovněž příjmů drobných podnikatelů. Ve třetím čtvrtletí 2021 již v takové míře nerostly sociální dávky náležející domácnostem a výrazný přebytek salda sociálních příspěvků se zmínil. Ve směru růstu celkových příjmů ale působilo zrušení superhrubé mzdy. Výsledkem byl pokles objemu zaplacených daní. Ve třetím čtvrtletí 2021 byly zaplacené daně meziročně nižší o 10,2 mld. Kč.

BEZPRECEDENTNÍ NÁRŮST ÚSPOR

Omezení maloobchodu a služeb mělo výrazný dopad na spotřebu domácností. Ta se v období od druhého čtvrtletí 2020 až do prvního čtvrtletí 2021 meziročně propadala. Protože si ale celkové příjmy domácností držely růstovou dynamiku, výsledkem bylo bezprecedentní nahromadění finančních prostředků, které se promítlo do nárůstu hrubých úspor, tedy rozdílu mezi disponibilním důchodem a spotřebou. To se odrazilo například ve statistikách ČNB výrazným nárůstem objemu prostředků na běžných účtech domácností. Zvýšení úspor se ale týkalo zejména domácností, jejichž příjmy a spotřeba byly před rokem 2020 vysoké a v době pandemie nebyly zasaženy, protože jejich členové mohli dál pracovat.

Jedním z důsledků byl i další stimul pro napjatý trh s nemovitostmi. Přebytek hotovosti se totiž část domácností v prostředí nízkých úrokových sazeb snažila uložit právě ve formě nemovitostí, což zvýšilo poptávku a podpořilo cenový růst.

Míra úspor domácností (podíl úspor na disponibilním příjmu) se ve čtvrtém čtvrtletí 2020 vyšplhala do rekordní výše 25,6 %, loni pak postupně klesala blíže k předkrizové úrovni. Sezonně očištěná míra úspor se v letech 2015–2019 pohybovala mezi 10,5 % až 13,0 %, ve třetím čtvrtletí 2021 činila 15,9 %.

Akumulovaná hotovost a odložené nákupy se loni projevily prudkým navýšením spotřeby, které se udrželo i ve třetím čtvrtletí 2021. Spotřeba domácností tak loni silně přispívala k celkovému hospodářskému růstu.

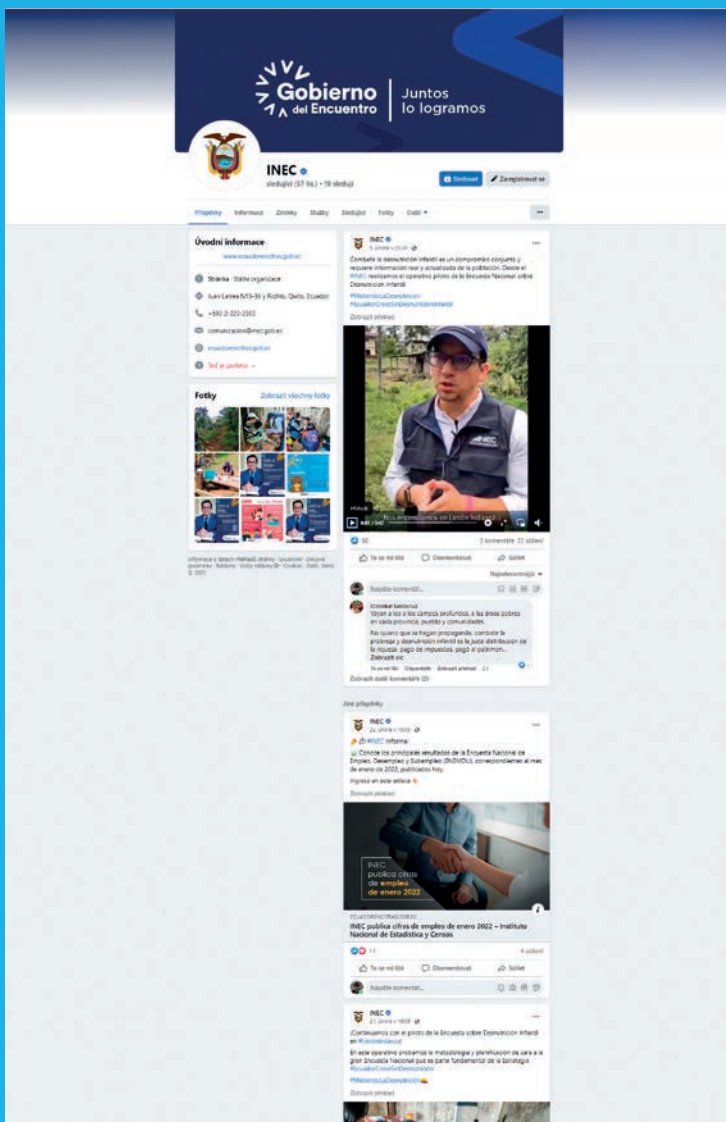

FACEBOOK: INEC

Věděli jste, že se v Ekvádoru slaví Den Amazonie anebo že zde mají Banánový den?

Facebookový profil ekvádorského statistického úřadu je vedený ve španělštině, a tak videa, na nichž zaměstnanci úřadu představují různé publikace, asi všechny české návštěvníky příliš neosloví. Přesto se vyplatí tento účet aspoň občas sledovat a díky zveřejňovaným infografikám mít přehled o ekvádorské společnosti. Dozvíte se tak například, že region Amazonie zaujímá 48 % území státu, že ekvádorský statistický úřad se podílí na průzkumu o dětské podvýživě a řadu dalších zajímavých informací. Budete-li chtít, najdete na facebookovém účtu také odpověď na otázku, kolik se v této zemi vyprodukuje banánů na jednoho obyvatele.

bit.ly/3Joh9NY

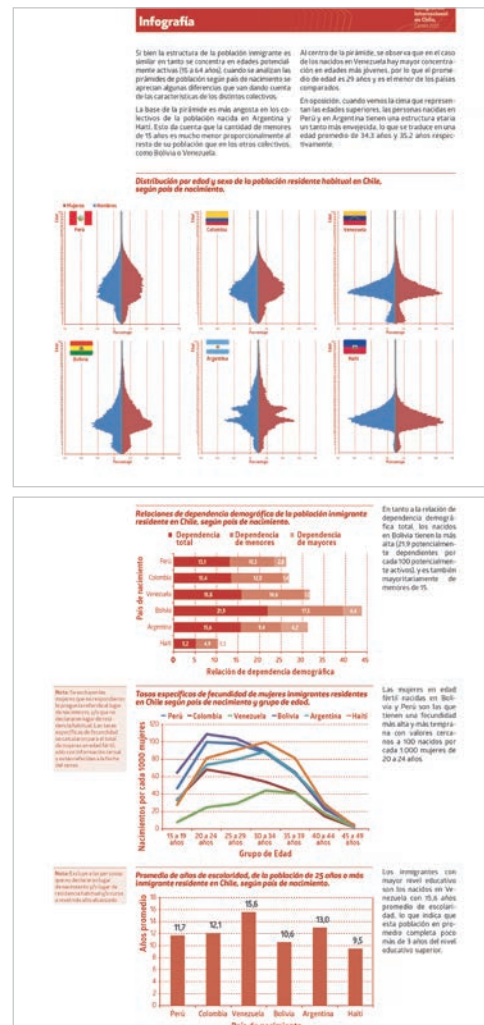
KDO SE STĚHUJE DO CHILE?

Prozradí publikace chilského statistického úřadu.

Chile sousedí s Argentinou, Bolívií a Peru. Právě z těchto zemí pocházejí hlavní toky imigrantů. Další velkou skupinu představují přistěhovalci z Haiti a Venezuely.

I když jsou věkové struktury imigrantů podle země původu podobné, přece jen lze jistě rozdíly nalézt. U všech zmíněných původních zemí imigrantů převažují osoby v ekonomicky aktivním věku 15 až 64 let. Základna pyramidy, tedy zastoupení dětí mladších 15 let, je velmi úzká, což svědčí o tom, že se do Chile nestěhují rodiny s malými dětmi. Ostatně tak to u migrace bývá obvyklé. V případě Chile je zastoupení dětské složky populace nízké především u přistěhovalců z Haiti.

bit.ly/312SzSI

O STATSCAN

Mobilní aplikaci ČSÚ máte už jistě staženou do svého mobilu, je k dispozici na Google Play i App Store. Nyní si k ní můžete přidat i aplikaci z dílny kanadských statistiků.

StatsCAN umožňuje přístup k odborným analýzám, ale také k ne tak vážným statistikám. Co můžete očekávat? V aplikaci najdete různé vizuální prvky, krátké příběhy, které spojují data, nechybějí ani články s nejnovějšími informacemi o kanadské ekonomice, společnosti a životním prostředí.

Prostě Kanada prostřednictvím místních, regionálních a národních pohledů na dosah ruky.

Uživatelé aplikace mají rovněž možnost přihlásit se k odběru krátkých oznámení o nejnovějších statistických zprávách v zemi, která pro českého čtenáře není zrovna typickou výletní destinací.

bit.ly/3GUIB5k

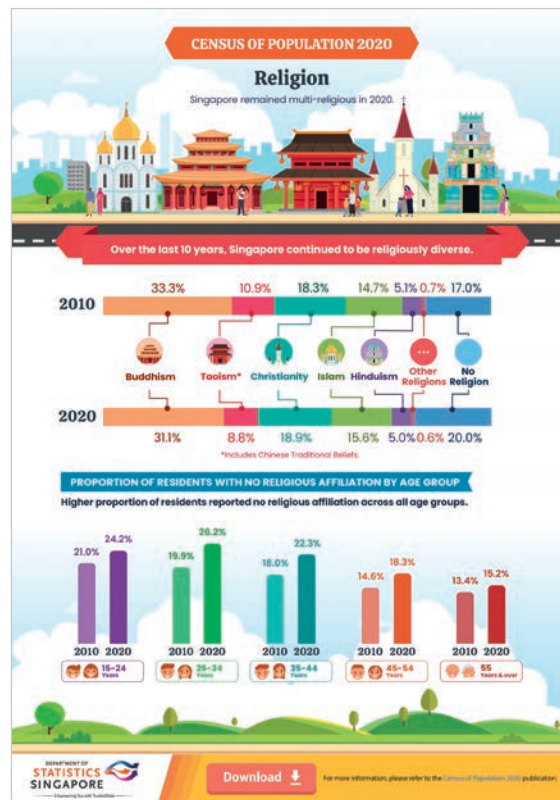

VĚŘÍCÍCH V SINGAPURU UBÝVÁ

Singapurský statistický úřad pokračuje ve zveřejňování výsledků sčítání lidu, které se konalo v roce 2020.

V roce 2010 uvedlo 17 % osob, že se nehlásí k žádnému náboženství, o deset let později to již byla plná pětina (20 %), podíl osob hlásících se k náboženské víře se přitom snížil ve všech věkových skupinách. Přes znatelný pokles počtu věřících zůstává v Singapuru i nadále zachována náboženská rozmanitost. Nejvíce osob (31,3 %) se hlásí k buddhismu, 8,8 % vyznává taoismus, křesťané různých denominací představují celkem 18,9 % tamní společnosti, k islámu se hlásí 15,6 % osob a hinduismus vyznává každý dvacátý obyvatel Singapuru.

bit.ly/3I2SzZl

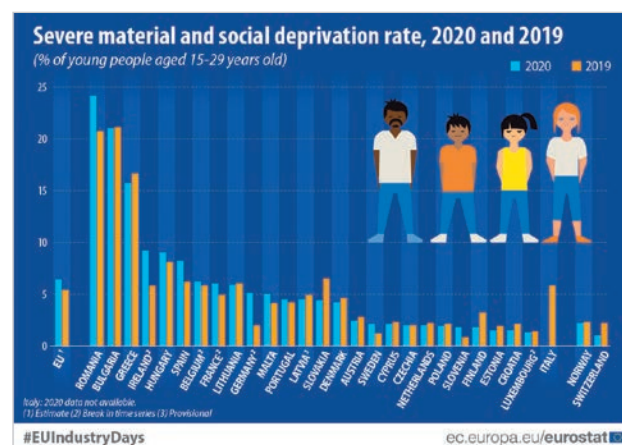

ČTVRTINA MLADÝCH RUMUNŮ TRPÍ MATERIÁLNÍ A SOCIÁLNÍ DEPRIVACÍ

V EU v roce 2020 dosáhla míra vážné materiální a sociální deprivace mezi mladými lidmi v Rumunsku ve věku 15–29 let 7 %. Ve srovnání s rokem 2019 se zvýšila o 2 procentní body.

Stejná míra deprivace (7 %) platila v roce 2020 pro evropskou populaci jako celek, tj. bez ohledu na věk.

Mezi členskými státy EU byl nejvyšší podíl mladých lidí, kteří byli vážně materiálně a sociálně znevýhodněni, zaznamenán v Rumunsku (24 %), dále v Bulharsku (21 %) a v Řecku (16 %). Naproti tomu nižší než 3 %

byl tento podíl v 11 z 26 členských států s dostupnými údaji: v Lucembursku, v Chorvatsku, v Estonii, ve Finsku, ve Slovinsku,

v Polsku, v Nizozemsku, v Česku, na Kypru, ve Švédsku a v Rakousku.

bit.ly/3JC3mUf

Tramvaj s živým „motorem“

Pražské koněpřežné tramvaje dokázaly na konci 19. století přepravit za rok osm milionů cestujících.

**PAVEL
HORTIG**

oddělení
marketingu a PR

Dne 12. května 1905 projela Prahou naposledy koněpřežná tramvaj. Hlavní pražský hromadný prostředek zajišťoval veřejnou dopravu v centru města celých 30 let. Přes značnou výkonnost, kterou můžeme ilustrovat údaji zveřejněnými v Pražské statistické ročence z roku 1892, byla koňka na sklonku 19. století postupně vytlačena Křížíkovou elektrickou tramvají.

PRAŽSKÁ VEŘEJNÁ DOPRAVA V RUKOU BELGIČANŮ

Provozovatelem kolejové pouliční dráhy tažené koňmi byla soukromá belgická firma – Akciová společnost Pražské tramvaje. Začínala v roce 1875 s 32 zaměstnanci, první trasu obsluhovalo 10 vozů a 32 koní. V roce 1892 už její provoz zajišťovalo 281 lidí. Nejpočetnější skupinu tvořili kočí, přípřežníci a podkoní (137), dále zde pracovalo pět výpravčích a 78 průvodčích – konduktérů. S černými pasažéry už v té době bojovalo pět revizorů a vedle toho ve firmě působilo 6 šafářů, 24 řemeslníků a 21 dělníků. Početný sbor zaměstnanců vedlo pouhých 5 úředníků. V roce 1892 tvořilo vozový park 116 vozů, které tahalo 380 koní. Vozovnu měla koňka nejprve v Karlíně u dnešní křižovatky Sokolovská – Šaldova, od roku 1876 potom i na Smíchově. Další vozovny byly na Žižkově a na vinohradské Zvonaře.

Koněpřežné tramvaje jezdily na šesti linkách o celkové délce 18,5 km. Nejdelsí tratí byla v roce 1892 trasa z Karlína na Malou Stranu (4,8 km), bylo na ní 15 stanic a další tři zastávky. Linka za rok přepravila 2,131 milionu cestujících. Druhá, jen o něco kratší linka (4,3 km) vedla ze Smíchovského nádraží do Jezdecké ulice (dnešní Havlíčkova). Nacházelo se

zde 12 stanic a čtyři zastávky a svezlo se s ní 1,516 milionu cestujících. Pražané a návštěvníci hlavního města mohli využít i spojení mezi Žižkovem a Křížovnickým náměstím (3,4 km), Královskými Vinohrady a Josefským náměstím (2 km) a Josefským náměstím a Bubenečskou oborou (2,8 km). Nejkratší linka o délce 1,1 kilometru s pěti stanicemi a jednou zastávkou vedla ze Smíchova (Plzeňská silnice) do Chotkovy ulice.

Tramvaje jezdily od 6.30 do 22.00 hodin v intervalu sedm minut, průměrnou rychlostí 8 km za hodinu. Vozy nebyly číslované, odlišovaly se barevným symbolem ve speciálním kruhovém reflektoru, barvou tabule s názvem konečné stanice a také barvou jízdenek. Vzhledem k různým tarifům měli průvodčí při ruce až deset různých jízdenek. V roce 1892 koněpřežné tramvaje převezly denně v průměru 19,4 tisíce cestujících, za celý rok 7 086 182 osob. Bylo to o 1,22 milionu méně než v roce předchozím. Důvod razantního poklesu byl prostý. V roce 1891 se v pražských Holešovicích konala Jubilejní výstava zemská Království českého. Přehlídka rozvoje a vyspělosti českého průmyslu a české podnikavosti přilákala od května do října přes 2,5 milionu lidí. Přepravu návštěvníků zajišťovalo 116 tramvajových vozů a 462 koní. Jubilejní výstava koňce přinesla nejprospěšnější rok – celkové roční příjmy dopravního podniku dosáhly v roce 1891 částky 481 979 zlatých, o rok později se propadly na pouhých 164 987 zlatých.

VEDLA JEN ČTVRT STOLETÍ

Koněpřežná tramvaj (Pražská tramway, pražská koňka) byla v provozu od roku 1875. Její éru odstartoval belgický průmyslník Édouard Otlet dne 23. září. Přestože Otletova společnost zdokonalovala vozový park a měnila dřevěné jednokolejky za železné dvoukolejky, přestávalo se jí dařit. Konec se přiblížil v roce 1896, kdy František Křížík zahájil provoz své elektrické tramvaje do Libně a Vysočan. V letech 1898 až 1905 byla koňka přebudována na elektrickou a sloučena do jedné sítě s elektrickými drahami v pražské aglomeraci.

Současná tramvajová síť v hlavním městě má délku 142,7 kilometru. Dopravu v roce 2020 zajišťovalo 785 tramvajů na pětadvaceti denních a devíti nočních linkách o celkové souhrnné délce 556,7 kilometru. V roce 2020 bylo všemi dopravními prostředky Dopravního podniku hlavního města Prahy přepraveno 714 milionů cestujících, z toho 240 milionů osob využilo tramvaje a lanovou dráhu na Petřín.

10. ROČNÍK FOTOSOUTĚŽE MY&STATISTIKA PRO ZAMĚSTNANCE ČSÚ

Téma: Koloběh života

Kategorie: Jaro, Léto, Podzim, Zima

Snímky posílejte do 15. září 2022 na e-mail soutez@czso.cz

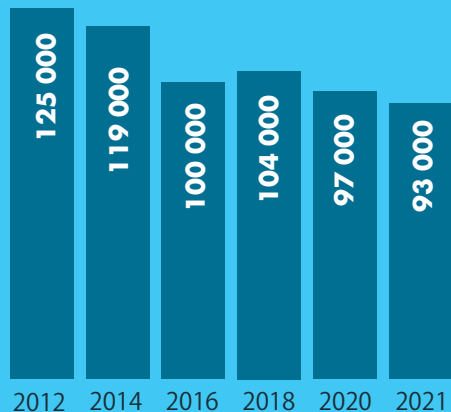
Do předmětu zprávy uveďte: FOTOSOUTĚŽ

Kompletní podmínky na intranetu ČSÚ

MASOPUST

ZABIJAČKY (kusy prasat)

REKORDNÍ JITRNICE (2020)

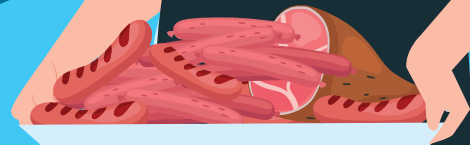
11,79 m
9,8 kg

Vyrobena
v Poděšíně

SPOTŘEBA MASA CELKEM (2020)

84
kg/os/rok

SPOTŘEBA MASY (kg/os/rok)

Vepřové

43,4

Drůbeží

29,8

Hovězí

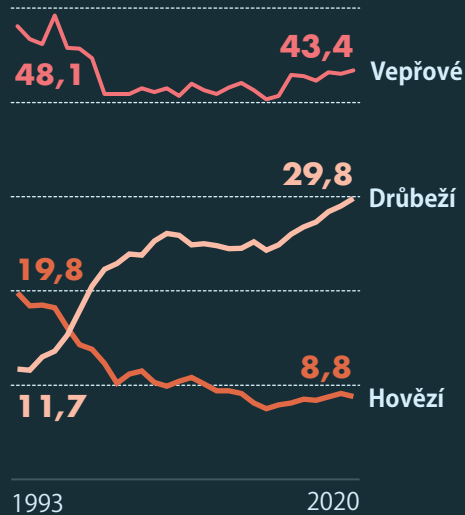
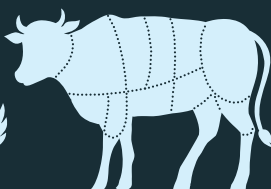
8,8

Zvěřina

1,0

Králíčí

0,6

PRODUKCE MASY (tuny, 2021)

217 008

177 157

72 552

CELKEM

466 856
tun

126

9

Vepřové

Drůbeží

Hovězí

Skopové

Koňské

STAVY PRASAT (mil. kusů)

4,79

1990

3,69

2000

1,91

2010

1,52

2021

